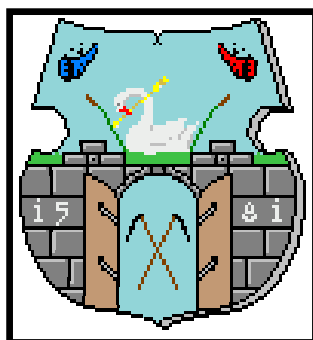

PROGRAM ROZVOJE MĚSTA CHRASTAVA 2009 – 2013

Objednatel: Město Chrastava

JL-PLAN

Zpracovatel: Ing. Jiří Lauerma

prosinec 2008

Objednatel:
Město Chrastava

Zpracovatel:
Ing. Jiří Lauerman
Svatoplukova 646/4
460 01 Liberec IV. - Perštýn
IČ 74646265
tel.: 731 547 809
e-mail: jl@jl-plan.cz

Spolupráce: Ing. Petr Ponikelský, Národní akademie regionálního managementu, o.s.
Bc. Iva Benešová

Termín zpracování:
únor - prosinec 2008

Obsah :

ÚVOD, METODIKA A POSTUP ZPRACOVÁNÍ PROGRAMU ROZVOJE MĚSTA CHRSTAVA	4
A. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA	5
A.1 EKONOMIKA MĚSTA.....	6
A.1.1 Ekonomická struktura města, podnikání	6
A.1.2 Pracovní příležitosti, nezaměstnanost	7
A.2 LIDSKÉ ZDROJE.....	10
A.2.1 Demografická struktura, obyvatelstvo	10
A.2.2 Zdravotnictví	12
A.2.3 Vzdělávání	12
A.2.4 Sociální péče	13
A.2.5 Bydlení	13
A.2.6 Sport, zázemí pro volnočasové aktivity.....	14
A.2.7 Kultura	15
A.2.8 Občanská vybavenost.....	16
A.2.9 Spolková činnost.....	16
A.3 INFRASTRUKTURA	18
A.3.1 Dopravní infrastruktura	18
A.3.2 Technická infrastruktura.....	20
A.4 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	21
A.4.1 Odpady	21
A.4.2 Ovzduší.....	22
A.4.3 Voda a krajina	22
A.5 CESTOVNÍ RUCH	24
A.5.1 Atraktivita cestovního ruchu	24
A.5.2 Infrastruktura pro cestovní ruch	25
A.5.3 Management a marketing cestovního ruchu	26
B. SROVNÁVACÍ ANALÝZA	27
B.1 Obsah a výběr srovnávaných měst	27
B.2 Demografická oblast	27
B.3 Sociální oblast	28
B.4 Ekonomická oblast.....	29
B.5 Oblast Životního prostředí	30
B.6 Souhrnné hodnocení a Závěr	31
C. FINANČNÍ ANALÝZA.....	32
C.1 Analýza příjmů města	32
C.2 Analýza výdajů města.....	35
C.3 Ukazatele finanční analýzy.....	37
C.4 Odhad objemu rozpočtových prostředků pro samosprávné rozvojové aktivity města	39
D. GLOBÁLNÍ SWOT ANALÝZA	40
E. VIZE MĚSTA – CHRSTAVA 2020	43
E.1 Návrh dlouhodobé Vize města – Chrastava 2020.....	43
F. STRATEGICKÉ CÍLE ROZVOJE MĚSTA CHRSTAVY - 2020.....	44
F.1 Komplexní strategický cíl	44
F.2 Dílčí strategické cíle.....	45
G. PROGRAMOVÉ ÚKOLY ROZVOJE MĚSTA CHRSTAVY - 2009-2013	46
G.1 Vymezení a přehled Programových úkolů	46
G.2 Popis Programových úkolů.....	47
H. ROZVOJOVÉ AKTIVITY - 2009-2013	51
H.1 Stanovení důležitosti rozvojových aktivit (Priorizace)	51
H.2 Časový plán realizace a Karty rozvojových aktivit	54
H.3 Zásady realizace Programu rozvoje města v roce 2009	56
H.4 Závěrečná doporučení.....	59

ÚVOD, METODIKA A POSTUP ZPRACOVÁNÍ PROGRAMU ROZVOJE MĚSTA CHRASTAVA

Postup zpracování vycházel ze závěrů přijatého dokumentu „Posouzení rozvojových dokumentů města Chrastavy“ (JL-plán, 02/2008).

Metodika a postup prací byl projednán s vedením města a v pracovní skupině.

Postup zpracování (přehled realizačních kroků):

krok 1 – upřesnění a schválení metodiky zpracování analytické i návrhové části PRM

krok 2 – zpracování analytické části PRM

2a – zjednodušená socioekonomická analýza

2b – zjednodušená finanční analýza

2c – SWOT analýza

krok 3 – projednání závěrů analytické části PRM

krok 4 – zpracování návrhové části PRM

4a – vize města „Chrastava 2020“

4b – dílčí strategické cíle rozvoje města (2020)

4c – programové úkoly (2008-2013)

4d – návrh aktivit pro střednědobý časový horizont (2008-2013)

4e – stanovení důležitosti aktivit

4f – karty aktivit a zásobník aktivit (2008-2013)

krok 5 – projednání návrhové části PRM

krok 6 - případné úpravy a zapracování připomínek z projednání, zpracování kompletní verze PRM

krok 7 - návrh postupu pro nejbližší období (zjednodušený „akční plán“ pro rok 2009)

krok 8 – projednání akčního plánu

Složení Pracovní skupiny pro přípravu Programu rozvoje města Chrastava:

Ing. Michael Canov
Mgr. Ondřej Kout
Ing. Tomáš Zapadlo
Miroslav Balcar
Josef Wolf
Ing. Pavel Štekl
Ing. Petr Rachlický
Mgr. Aleš Trpišovský
Mgr. Oldřich Němec
Ing. Miroslav Chvála
Jan Husák
Mgr. Šimon Dvořák
Ing. Lambert Medřický
JUDr. Miloslav Křapka
Mgr. Karel Novotný
Milan Svoboda
Danuše Husáková
Miroslav Pilař
Mgr. Jakub Dvořák
Zdeněk Šulc
Mgr. Petr Medřický

A. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA

Metodika:

Socioekonomická analýza je základním analytickým podkladem pro identifikaci hlavních problémových oblastí a formulaci strategických cílů rozvoje města pro další období.

První fází zpracování socioekonomické analýzy byl sběr a zpracování dat. Data byla čerpána ze zdrojů ČSÚ, z veřejně dostupných databází, z vlastních podkladů (JL-plán a NARM) a z podkladů, které jsou k dispozici na MěÚ Chrastava. Ve spolupráci s objednatelem byly zajištěny další podklady, konkrétně :

- dosud zpracované koncepce,
- územní plán – textová i grafická část,
- dílčí vize vedení města, rozpočtový a investiční výhled,
- plánované rozvojové aktivity mikroregionu,
- další materiály, týkající se rozvoje města.

Poznámka: část těchto podkladů již měl zhotovitel k dispozici v rámci zpracování „Posouzení rozvojových dokumentů města Chrastavy“.

Získaná data byla dále ověřována a doplňována místním šetřením a konzultacemi s příslušnými pracovníky MÚ a dalšími osobami.

Shromážděné podklady a informace byly vyhodnoceny a rozříděny dle definovaných problémových okruhů – Ekonomika, Lidské zdroje, Infrastruktura, Životní prostředí, Cestovní ruch. V těchto problémových okruzích byla provedena socioekonomická analýza (s využitím standardních statisticko-analytických nástrojů). Výstupem jsou dílčí SWOT analýzy jednotlivých problémových okruhů, resp. dílčí analytické závěry. Celkovým výstupem socioekonomické analýzy jsou souhrnné analytické závěry, transformovatelné do návrhové části Programu. Součástí jednotlivých analyzovaných témat je též základní srovnání úrovně dílčích ukazatelů s velikostně podobnými městy v Libereckém kraji.

A.1 EKONOMIKA MĚSTA

A.1.1 Ekonomická struktura města, podnikání

Podle Registru ekonomických subjektů bylo v Chrastavě k 29. 2. 2008 celkem 1347 ekonomických subjektů, z toho 193 právnických osob a 1154 fyzických osob, které mají své sídlo na území města. Z Registru ekonomických subjektů nelze vysledovat subjekty či provozovny, které mají v obci pobočku, ale nemají zde své sídlo.

Podle právní formy naprosto převažují fyzické osoby (přes 85%). Pouze 5 z nich přitom zaměstnává více než 6 zaměstnanců:

- Vítězslav Hoffmann – Recol
- Václav Korecký – SEKOR
- Vratislav Procházka – PROCH
- Karel Novotný
- Miroslav Míšek – ADOM.

U právnických osob převažují podle **právní formy** společnosti s ručením omezeným (43 % z právnických osob), významné zastoupení též vykazují zahraniční osoby (15 %). Podíl dalších právních forem nepřevyšuje 4 %, objevují se zde např. veřejné obchodní společnosti, akciové společnosti, příspěvkové organizace a další.

Ze subjektů, které se v Chrastavě podílí na **vytváření pracovních příležitostí**, patří mezi největší:

- v kategorii 20 – 24 zaměstnanců:
 - HdG, s.r.o.
 - NIKA CHRASTAVA, s.r.o.
- v kategorii 25 – 49 zaměstnanců:
 - ČESKÁ SANITA, s.r.o.
 - ROTEC - CZECH s.r.o.
 - SIPRON LIBEREC spol. s r.o.
 - WMA - Glass s.r.o. izolační sklo
 - GPÚ s.r.o.
 - Výchovní ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna
 - Mateřská škola
- v kategorii nad 50 zaměstnanců:
 - Benteler ČR s.r.o.
 - VZDUCHOTECHNIK, s.r.o.
 - ELITEX CZ, a.s.
 - LIP a.s.
 - GRUPO ANTOLIN BOHEMIA, a.s.
 - Základní škola Chrastava
 - Město Chrastava

15 ekonomických subjektů zaměstnává 10 – 19 osob, v 9 subjektech pracuje 6 – 9 zaměstnanců a 21 ekonomických subjektů zaměstnává 1 – 5 pracovníků. U 119 právnických osob není počet zaměstnanců uveden.

V rozdělení podniků podle **odvětví národního hospodářství** (data ČSÚ) zaujímají nejmenší podíl ekonomické subjekty v oblasti zemědělství, lesnictví a rybolovu, a to 5,3 %. Druhé místo zaujímá sekundární sektor, resp. průmysl a stavebnictví – celkem 37,4 %. Největší podíl pak mají služby – v úhrnu 57,2 %. Z nich se na prvním místě umístily subjekty působící v oblasti spotřebního zboží a pohostinství (32,1 %), za nimi ostatní obchodní služby (12,3 %) a ostatní veřejné, sociální a osobní služby (6,6 %). Podíl ostatních nepřesahuje 4 procenta.

Struktura hospodářství se v **porovnání s Libereckým krajem** liší jen částečně. Podíl subjektů podnikajících v primárním sektoru je v podstatě stejný (krajská hodnota: 5,4 %), podíl sekundárního sektoru je v Chrastavě zhruba o 7 % vyšší (krajská hodnota: 30,1 %) a na úkor tomu je naopak nižší podíl služeb (krajská hodnota: 64,5 %). V Chrastavě se tedy nabízí prostor pro rozvoj služeb, zejména služeb s vyšší přidanou hodnotou.

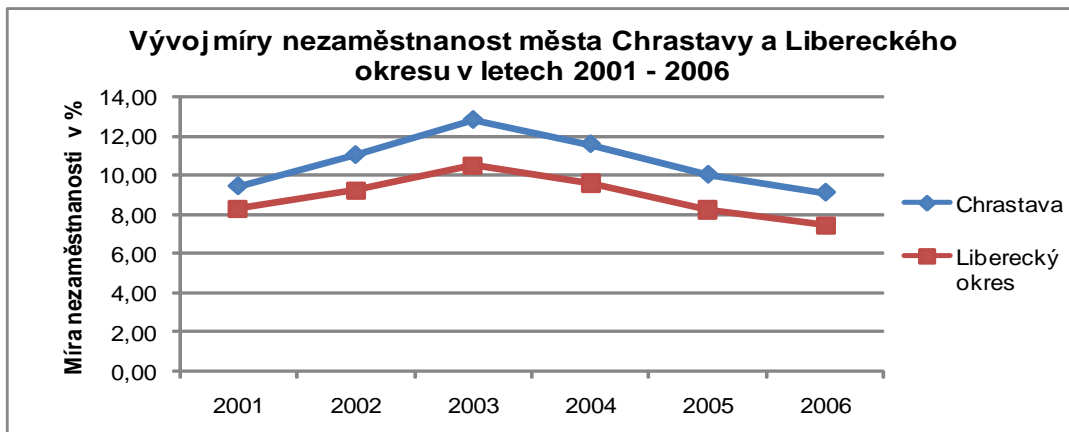
Srovnání právních forem: převažují rovněž fyzické osoby (krajská hodnota je necelých 83 %). Druhý největší podíl zaujímají celkově obchodní společnosti (8,3 %, podíl z právnických osob je 49,9 %). Z dalších forem jsou ještě významné zahraniční osoby a sdružení, která jsou v kraji zastoupeny trochu více než v Chrastavě (obě dvě kategorie překročily hranici 2 %, z právnických osob pak podíl 17,6 % a 13,1 %). Ostatní formy se pohybují pod hranicí 2 % - stejně jako v Chrastavě např. příspěvkové organizace a další.

Závěr: Chrastava se oproti celkovým krajským hodnotám příliš neliší.

A.1.2 Pracovní příležitosti, nezaměstnanost

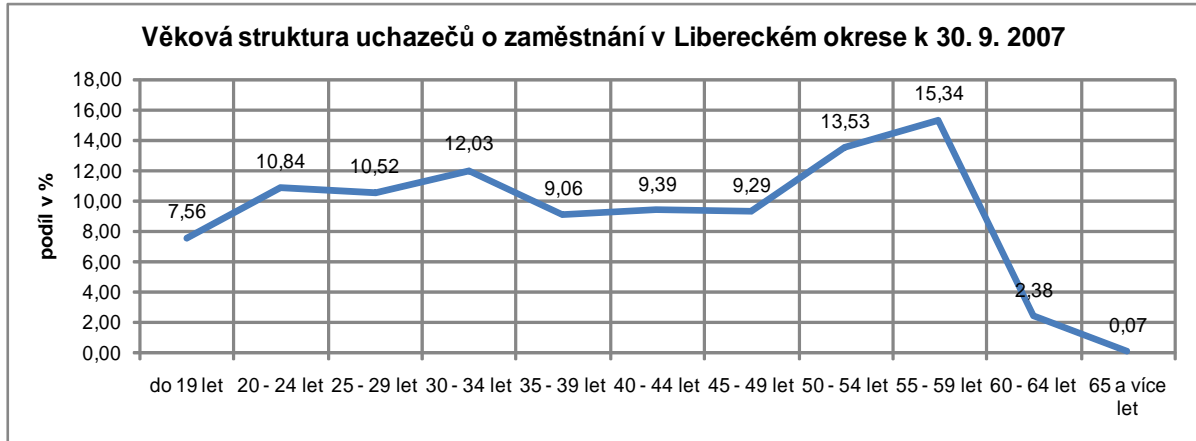
Míra nezaměstnanosti se v Chrastavě od roku 2001 pohybuje okolo 11 % (± 2 %), nedochází zde k výraznějšímu poklesu ani nárůstu. Mezi lety 2001 a 2003 došlo k nárůstu z 9,4 % na 12,8 %, mezi lety 2004 a 2006 zaznamenala míra nezaměstnanosti pokles, a to až na nejnižší úroveň v porovnávaných letech – na 9,1%.

V **porovnání s hodnotami okresu Liberec** je míra nezaměstnanosti města Chrastava vyšší, zhruba v průměru o 1,5 procentního bodu, přičemž obě sledují stejný trend. Vývoj ukazuje následující graf:

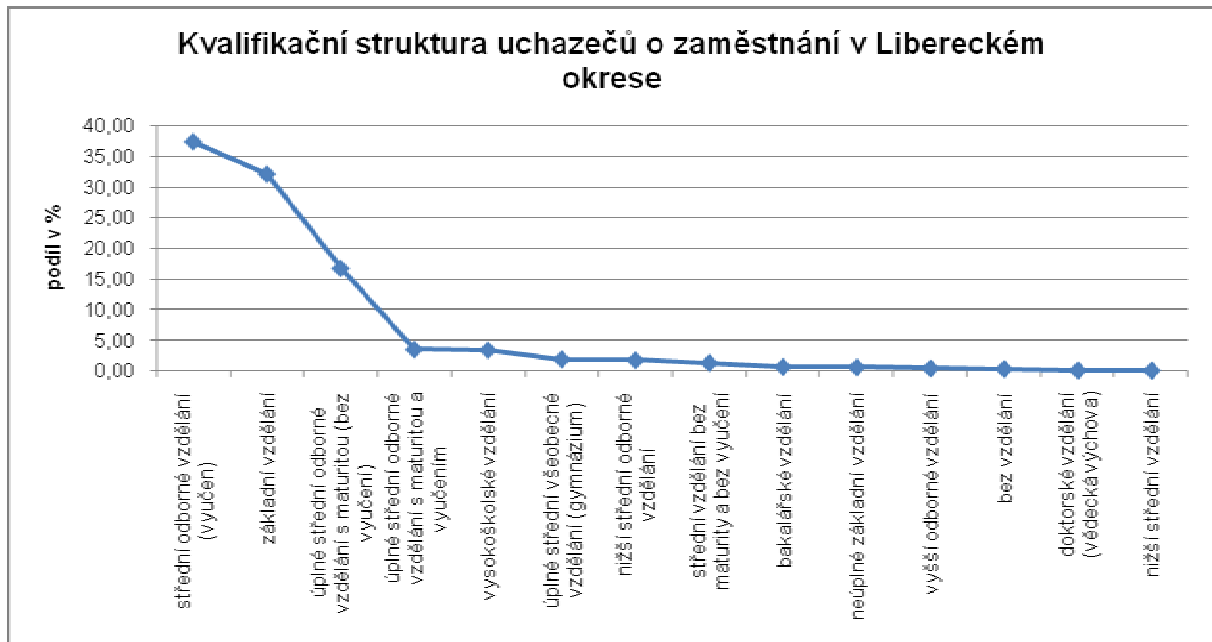

Pozn.: od roku 2005 je nezaměstnanost měřena ČSÚ novou metodou.

Dle statistických údajů (dostupných bohužel pouze za okresy) je nejvíce **nezaměstnaných** okresu Liberec **ve věkové kategorii** 55 – 59 let následované kategorií 50 – 54 let a 30 – 34 let. Zejména podíl prvních dvou kategorií je nepříznivý, jedná se o skupiny obyvatel blízké se jednak důchodovému věku a jednak se hůře přizpůsobující současným podmínkám trhu práce (rekvalifikace). Viz následující graf.

Nejvíce uchazečů ze všech se objevuje v **kategorii** střední odborné vzdělání bez maturity a základní vzdělání. S větším odstupem za nimi je kategorie střední odborné vzdělání s maturitou bez vyučení. Ani tato struktura není pro uchazeče o zaměstnání příznivá, jedná se o málo kvalifikovanou pracovní sílu. Viz následující graf.

Téměř 45 % ekonomicky aktivních osob **vyjíždí** denně za prací. Z celkového počtu vyjíždějících cca 87% realizuje svoje pracovní aktivity v rámci okresu Liberec (73 % přímo ve města Liberci). Do jiných okresů za prací cestuje více než 12%. Necelé 1% vyjíždějících migruje za prací do zahraničí. Naopak do Chrastavy za prací dojíždí 22% zaměstnanců. Významně převažuje dojíždka z Liberce (téměř 47% celkové dojíždky) a z Hrádku nad Nisou (více než 20% celkové dojíždky). Pozn.: údaje dopočítané ze SLDB 2001. Jiné aktuálnější údaje o dojíždce / vyjíždce nejsou k dispozici.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- příznivý vývoj nezaměstnanosti
- pozitivní působení větších zaměstnavatelů jako stabilizátorů na trhu práce
- stejná ekonomická struktura ve srovnání s Libereckým krajem

Slabé stránky

- vyšší míra nezaměstnanosti než je okresní průměr
- nejvyšší podíl nezaměstnaných tvoří v okrese rizikové skupiny – z hlediska věkové kategorie nad 50 let (50-59) a osoby přes 30 let (30-34 let) a z hlediska vzdělanosti (přes 35% osoby se základním vzděláním)
 1. vysoké procento vyjíždky za prací

2. rozvoj služeb, zejména služeb s vyšší přidanou hodnotou
3. důraz na vzdělání a rozvoj kvalifikace uchazečů o zaměstnání (vzdělávací kurzy, rekvalifikační kurzy apod.)

- riziko dlouhodobé nezaměstnatelnosti věkové skupiny nad 50 let
- riziko nezaměstnatelnosti osob se základním vzděláním
- negativní organizační rozhodnutí významných zaměstnavatelů

Příležitosti

Hrozby

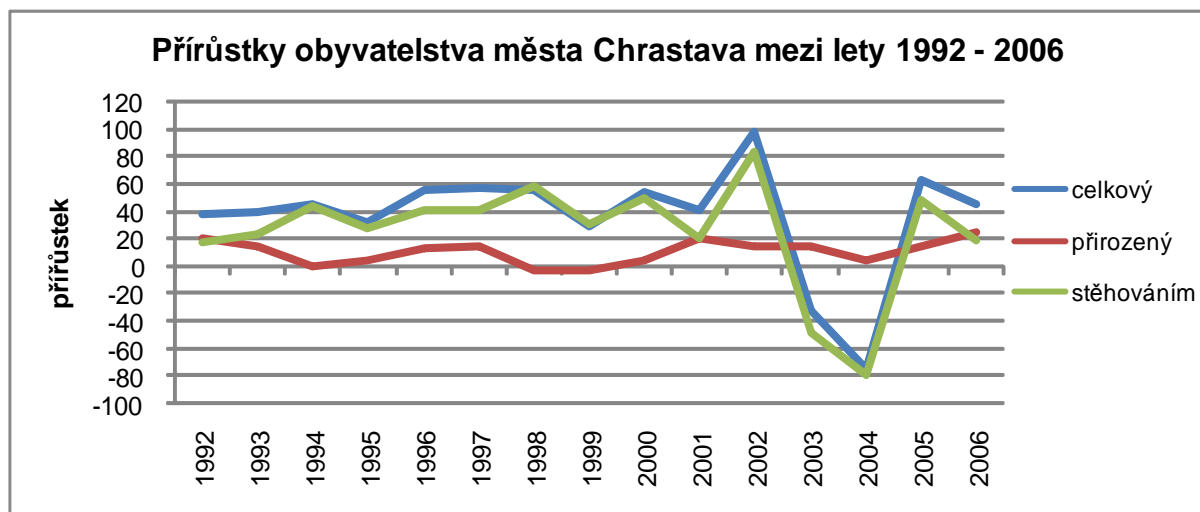
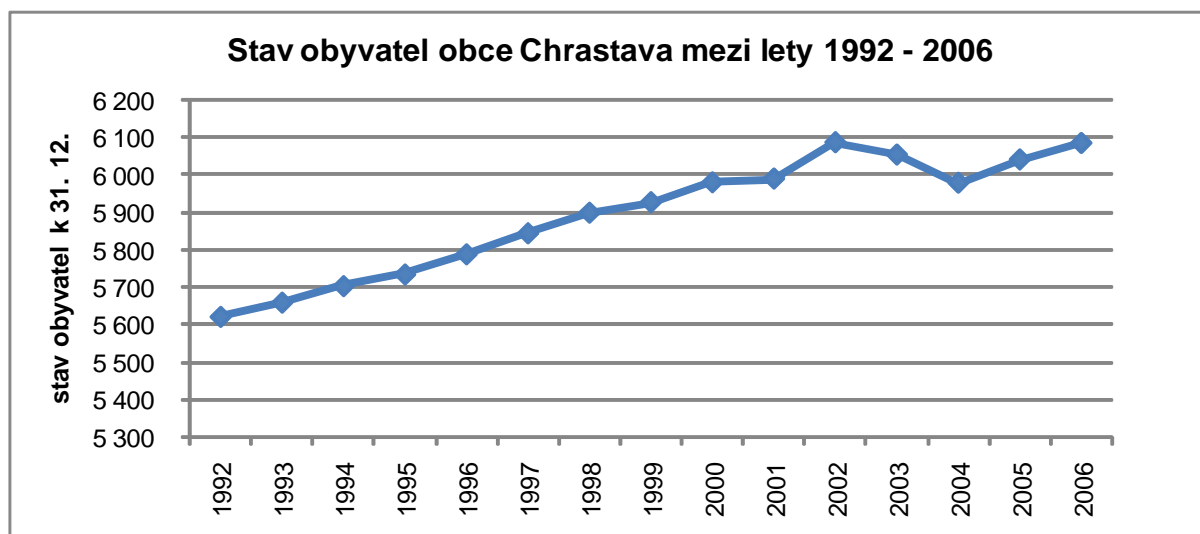

A.2 LIDSKÉ ZDROJE

A.2.1 Demografická struktura, obyvatelstvo

Vývoj počtu obyvatel: Mezi lety 1992 a 2002 docházelo k stabilnímu nárůstu obyvatel obce, který byl tažen zejména pozitivním migračním přírůstkem. V letech 2002 – 2004 došlo k jedinému poklesu obyvatel za sledované období, přibližně na hodnotu roku 2001, který byl vyvolán především silným negativním migračním přírůstkem. V následujících letech 2005 a 2006 počet obyvatel opět rostl, na konci roku 2006, resp. počátkem roku 2007, se dostal, na hodnotu 6 082.

Vývoj populace obce znázorňují následující grafy:

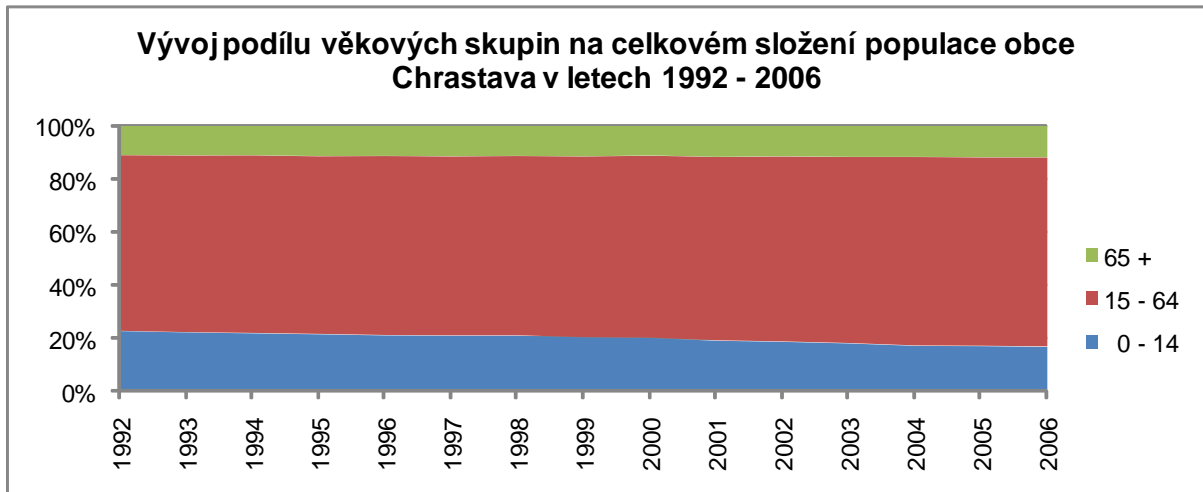

Přirozený přírůstek ve sledovaném období osciloval mezi hodnotami -3 a +25, migrační přírůstek mezi -79 a +83. Z grafu je názorně vidět, že celkový přírůstek je ovlivňován především přírůstkem stěhováním, přirozený přírůstek, díky nízkým hodnotám (až na výjimky) jej ovlivňuje mnohem méně, a to i přesto, že ve sledovaném období dosahoval většinou kladných hodnot.

I když je v současnosti v obci stále ještě vyšší podíl mladé generace (0-14 let) než generace v poproduktivním věku (nad 65 let), nepříznivým jevem ve vývoji **věkové struktury** obyvatel

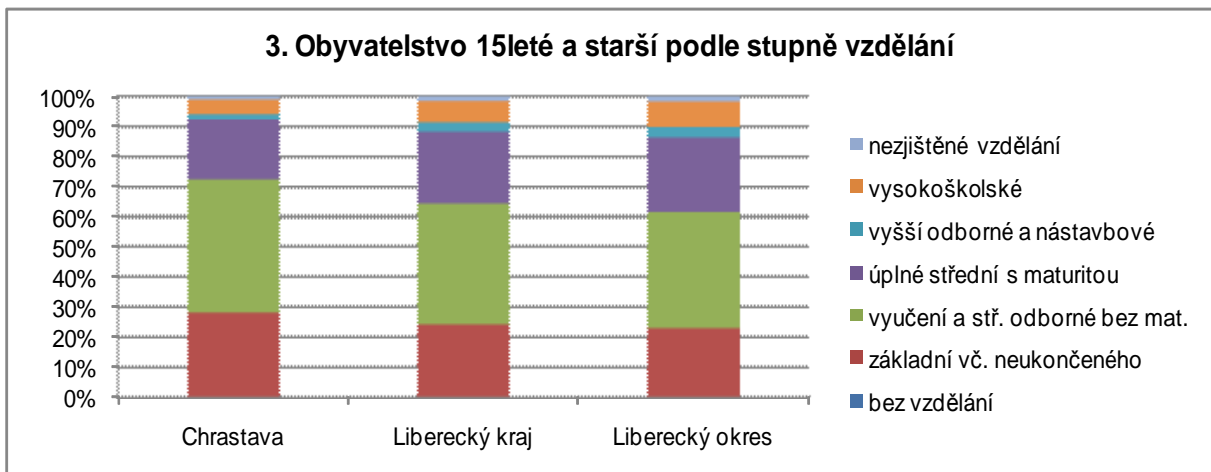

je její postupný úbytek. Od roku 1991 se plynule snižuje podíl obyvatel v předproduktivním věku ve prospěch především skupiny v produktivním věku (15 – 64 let), ale částečně i obyvatel v důchodovém věku. Tím, díky vysokému podílu obyvatelstva v produktivním věku, narůstá do budoucna potenciál pro růst podílu staré generace. Tento negativní trend lze pozorovat i na vývoji indexu stáří (65+ / 0 -14 v %), který z hodnoty 48,7 v roce 1992 vzrostl na hodnotu 70,3 v roce 2006.

Pokud budeme hodnotit **vzdělanostní strukturu** obyvatel, můžeme se opírat pouze o data ze SLDB v letech 1991 a 2001. Aktuálnější datové zdroje v potřebné podrobnosti nejsou k dispozici.

V potaz byla brána věková skupina nad 15 let. Podíl obyvatelstva bez vzdělání je 0,4 %, což je pozitivně nízký podíl a zároveň stejná hodnota, které dosáhl i celý okres a kraj. Znepokojující je ovšem velmi vysoký podíl obyvatel se základním či neukončeným vzděláním – 27,8 %, tedy o něco málo méně než třetina. Převyšuje tak krajskou (23,9 %) i okresní úroveň (22,7 %). Nejvyšší podíl obyvatel Chrastavy nad 15 let se pohyboval ve vzdělanostní skupině „vyučení a střední bez maturity“, jehož dosáhla, dá se říci téměř polovina obce. Tento podíl je také vyšší než krajský i než okresní průměr - o 4, resp. ca 6 %. Zhruba 20% obyvatelstva dosáhlo svého nejvyššího ukončeného vzdělání středního s maturitou a tento podíl je naopak nižší než krajská a okresní hodnota (23,8 % a 24,7 %). Také podíl vyššího odborného a vysokoškolského vzdělání je zhruba o 1,5 %, resp. 3-4 % nižší. Nízký je podíl obyvatel s vysokoškolským či vyšším odborným a nástavbovým vzděláním – 1, resp. 5 %. V souhrnu lze tedy říci, že vzdělanostní struktura obyvatelstva Chrastavy je méně příznivá než okresní a krajský průměr, velký podíl tvoří populace s nízkou nebo žádnou kvalifikací.

Hodnocení struktury **obyvatel dle ekonomické aktivity** naráží na stejný problém s dostupností datových zdrojů jako vzdělanostní struktura – data jsou dostupná pouze ze SLDB 2001. V roce 2001 působilo 1,8 % ekonomicky aktivních obyvatel Chrástavy v primárním sektoru, 53,6 % v sekundárním a 26,3 % v terciárním. Podíl osob pracujících v zemědělství, lesnictví a rybolovu je ve srovnání s okresem i krajem srovnatelný, rozdíly jsou velmi malé. Větší rozdíly jsou v sekundárním sektoru, zejména v průmyslu, kde okresní i krajský podíl jsou přibližně o 6 – 8 % nižší. Oproti tomu je naopak nižší podíl ve službách, ale stejně jako v okrese a v kraji je přibližně stejná struktura zastoupení – největší podíl zaujímá „obchod, opravy motorových vozidel“ následované kategorií „školy, zdravotnictví, veterinární a sociální činnost“. S větším odstupem za nimi jsou kategorie „doprava, pošty a telekomunikace“ a „veřejná správa, obrana, soc. zabezpečení“.

A.2.2 Zdravotnictví

Podle Registru zdravotnických zařízení ÚZIS ČR jsou v Chrástavě:

2. 3 ordinace praktického lékaře pro dospělé,
3. 1 detašované pracoviště praktického lékaře pro dospělé,
4. 2 ordinace pro děti a dorost,
5. 3 ordinace stomatologa,
6. 1 detašované pracoviště stomatologa
7. 1 detašované pracoviště gynekologa,
8. 1 zařízení lékárenské péče (lékárna).

Nejbližší pohotovost je v Liberci, stejně jako nemocnice a jiné specializované lékařské obory (Krajská nemocnice Liberec; další specializovaná ambulantní pracoviště). Další nemocnice a zdravotnická zařízení jsou k dispozici v Jablonci n. Nisou a Frýdlantu. Pokrytí města službou RLP (rychlá lékařská pomoc) je vyhovující.

Ve městě je rovněž jedna ordinace veterinárního lékaře, další jsou dostupné v Liberci, v sousední obci Bílý Kostel n. Nisou a v Hrádku n. Nisou.

A.2.3 Vzdělávání

Vzdělání a výchova v Chrástavě je zabezpečena mateřskou školou a základní školou.

Mateřská škola Chrástava je rozdělena do tří škol – Sluníčko, Motýlek a Pastelka. Jejich celková kapacita je 194 dětí. Součástí všech tří mateřských škol jsou školní jídelny.

V Chrástavě je úplná **základní škola**, která sídlí ve třech odloučených budovách, ale je sjednocena pod jedním vedením. Budova školy na náměstí 1. máje prošla v období 2006 – 2008 celkovou rekonstrukcí. Pro školní rok 2007-2008 bylo přijato 593 žáků. Průměrný počet žáků je cca 20 na třídu. Součástí ZŠ je také školní družina a různé zájmové kroužky, které se věnují volnočasovým aktivitám žáků. V současné době škola nabízí 12 zájmových kroužků: výtvarný kroužek, sborový zpěv, hra na flétnu, pohybové hry, logopedie, španělské tance, německý jazyk, moje první pokusy, basketbal, florbal, dopravní výchova a aerobik. Zajištění těchto volnočasových je důležitá zejména pro prevenci sociálně patologických jevů, rozvíjení komunikace mezi žáky, rozvoje sociálních vztahů apod.

Od roku 2005 slouží k stravování nová budova **školní jídelny** a v současné době má kapacitu 555 jídel.

Dalším vzdělávacím a výchovným zařízením je malotřídní ZŠ a MŠ Vítkov, zajišťující tuto péči pro odlehlou část města (Horní a Dolní Vítkov).

Střední školství ani jiné formy vzdělávání nejsou v Chrastavě zastoupeny. Nicméně pro jejich dosažení je klíčová blízká dostupnost krajského města Liberec.

A.2.4 Sociální péče

Dle údajů z Databáze poskytovatelů sociálních služeb v Libereckém kraji a informací MÚ jsou v Chrastavě nabízeny následující sociální služby:

- Pečovatelská služba (zřizovatel Město Chrastava), včetně 76 b.j. v Domech s pečovatelskou službou (DPS Bílokostelecká a DPS Turpišova ul.). Kapacita pečovatelské služby je cca 50 příjemců, roční náklady cca 1.250 tis.Kč (r.2008).
- Domov pokojného stáří - Domov sv. Vavřince (alternativní zařízení poskytující služby pro seniory 24 hodin denně, personál zajišťuje zdravotní, ošetřovatelské a pečovatelské potřeby a poskytuje rehabilitaci, kapacita 19 lůžek).
- Zařízení azylového typu (zřizovatel Město Chrastava, kapacita 16 osob).
- Výchovný ústav pro děti a mládež Chrastava (státní zařízení, neslouží občanům města, komplexní výchovná a vzdělávací péče o děti a mládež s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, cílová skupina: chlapci ve věku 12 – 18 let).

Za problematické místo, kde se koncentruje početná skupina sociálně problematických osob lze označit ubytovací zařízení „Kováč“ (cca 100 ubytovaných). Objekt je provozován privátním subjektem a Město má minimální možnosti ovlivnit sociální dopady, které koncentrací problémových skupin na tomto místě vznikají.

Městský úřad (odbor pro záležitosti občanů) se dlouhodobě zabývá rovněž problematikou několika romských lokalit na území města, poskytuje sociální poradenství a zajišťuje výplatu dávek hmotné nouze pro nezaměstnané (tyto dávky vykazují v posledních 3 letech výrazný pokles – v r.2005 bylo cca 300 osobám vyplaceno asi 12 mil.Kč, v r. 2007 cca 130 osobám přibližně 5 mil.Kč).

Další zařízení sociální péče jsou dostupná v blízkém Liberci, kde je pokryto široké spektrum sociálních služeb. Nicméně je třeba brát v úvahu, že vzhledem ke stárnoucí populaci a vzhledem k tomu, že Liberec zabezpečuje pokrytí velkému počtu obcí a obyvatel, budou nároky na ně stále vzrůstat. Pro některé cílové skupiny (senioři, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi) je už dnes dostupnost těchto služeb v Liberci problematická.

A.2.5 Bydlení

Data v této kapitole jsou čerpána ze Sčítání lidu, domů a bytů. Aktuálnější data v požadované struktuře a podrobnosti nejsou k dispozici. Není-li uvedeno jinak, jsou data vztahena k roku 2001.

Domů je v Chrastavě celkem 1013, přičemž obydlených jich je 93 %. Rodinných domů z obydlených je 82 %. Velká většina domů je ve vlastnictví soukromých osob (85 %), obec či stát vlastní 3,6 % obydlených domů a bytovým družstvům patří necelých 5 % domů. Necelých 46 % obydlených domů je připojeno na kanalizační síť, téměř 100 % na vodovod, 71 % je plynofikováno a 63 % je vybaveno ústředním topením.

Ve Chrastavě je 2309 **bytů**, z toho 2122 obydlených. Z neobydlených bytů asi 15 % slouží k rekreaci. Z obydlených je zhruba polovina v rodinných domech a polovina v bytových domech. V osobním vlastnictví jsou pouze 3,5 % bytů, ale dalších 39 % je ve vlastních domech. Přibližně 21 % bytů je družstevních a nájemní bytový fond tvoří 28 % obydlených bytů. U ostatních bytů není vlastnický vztah zjištěn. Podle počtu místností převažují byty se 3 pokoji (33 % z obydlených bytů) a o 2 % méně zaujímají byty s 2 místnostmi. Nejméně je bytů s 5 a více pokoji (5%). Necelých 73 % bytů je vybaveno plynem, téměř 100 % vodou, 63 % ústředním topením a 11 % etážovým topením. Průměrný počet osob na byt je 2,78 a obytné plochy na osobu 17,5 %.

Ve vlastnictví Města je v současné době 17 obytných domů (z toho 2 v podílovém vlastnictví a 2 DPS) s celkovým počtem 223 bytových + 10 nebytových jednotek. Jejich správu zajišťuje Městské bytové družstvo, které současně spravuje další účelová zařízení Města (celkem 17 objektů s celkovou užitnou plochou cca 7.700 m² a vykonává správu také pro privátní vlastníky.

Byty ve vlastnictví města plní svoji roli zejména v sociální oblasti, co se týče vlivu na celkový trh s byty tak podíl městských bytů je v Chrastavě poměrně nízký na to, aby se zde výrazněji prosazoval. Příjmy do rozpočtu města z pronájmu bytů jsou ovlivněny regulací cen nájemného.

Stav bytového fondu v bytových domech odpovídá době jejich vzniku, hlavní problémy jsou v odkanalizování objektů, stavu střešních krytin a konstrukcí a celkové zanedbanosti. Určitým problémem je rovněž zásobování teplem a TUV (většina objektů je závislá na tzv. blokových kotelnách, které provozuje privátní subjekt na základě pronájmu od Města a jejichž technická úroveň je poměrně zastaralá).

Z hlediska počtu bytů (v bytových domech) lze v poslední době sledovat zvýšený zájem o malometrážní byty, jinak pokračuje dlouhodobější trend zvyšování podílu bytů v rodinných domech. Ploch pro výstavbu je na území města dostatek, přímá podpora výstavby není v současné době uplatňována.

A.2.6 Sport, zázemí pro volnočasové aktivity

V Chrastavě působí následující tělovýchovné a sportovní organizace:

- Motoklub Chrastava
- TJ Spartak Chrastava – oddíly: kopaná, zápas, kolová, volejbal, stolní tenis, kuželky
- Orientační klub Chrastava
- Turistický oddíl Perseus
- Sportovní střelecký klub
- TJ Sokol Chrastava
- Tenisový klub ANDĚLSKÁ HORA – CHRASTAVA
- Golf Club Grabštejn
- Klub amerického fotbalu Highlanders
- Sportovní klub FIX
- Horolezecký oddíl PIKL
- další zájmová sdružení působící při ZŠ (viz výše).

Organizovaná sportovní činnost je v Chrastavě realizována na odpovídající úrovni. Dle stavu z roku 2003 bylo sportovně registrováno 716 osob, z toho 285 dětí.

Již 34 let pořádá KČT Chrastava tradiční zimní turistický pochod Chrastavské šlápoty. Další tradicí, i když mnohem mladší, je vyhlášení nejlepších sportovců (rozděleno dle pohlaví a věkových kategorií). Ve městě dále probíhá řada dalších akcí a soutěží, pořádaných většinou sportovními oddíly a organizacemi.

Podmínky pro neorganizované a individuální sportování nabízí místní skatepark, dětská hřiště a také několik po městě instalovaných stolů na stolní tenis a basketbalových košů. Zájemci mají také možnost pronájmu tělocvičny nebo hřiště. Stále však existuje potenciál pro rozšíření funkcí stávající sportovní infrastruktury o další nové formy sportovního využití, včetně optimalizace využití sportovišť. Jako nedostačující je hodnoceno také vybavení parků a veřejných prostranství (odpočinková místa, lavičky, drobný mobiliář).

Občanům města jsou k dispozici následující sportovní zařízení (dle Strategie rozvoje tělovýchovy a sportu mikroregionu Hrádecko-Chrastavsko):

3 fotbalová hřiště, krytá víceúčelová sportovní hala, volejbalový areál, tenisové kurty, 2 školní tělocvičny, venkovní koupaliště, kuželna a lyžařský vlek

Areál koupaliště není v dobrém technickém stavu, proto má také nižší návštěvnost a je provozně poměrně náročné. V uplynulém období byl připravován záměr na jeho zrušení a nahrazení jiným zázemím pro cestovní ruch, ale na základě ankety občanů města bylo rozhodnuto o jeho zachování. Areálu chybí další služby, zázemí a prostory pro vhodné navazující aktivity (kurty, hřiště, outdoor, ubytování, drobný prodej).

A.2.7 Kultura

Občanům a návštěvníkům města je k dispozici pro kulturní využití:

- kino,
- městská knihovna,
- kulturní a informační středisko s veřejným přístupem na internet (4 PC stanice, internet je poskytován zdarma – i návštěvníkům města),
- Městské muzeum,
- Muzeum hasičské techniky,
- Společenský klub.

V kulturním dění města zaujímá významné postavení **Společenský klub Chrastava** - nabízí nejrůznější hudební a pěvecké kurzy (např.: klavírní, kytarový, na žesťové nástroje), ale také dramatický a zdravotní cvičení. Aktuálně navštěvuje tyto kurzy cca 170 pravidelných frekventantů. Společenský klub organizačně zastřešuje rovněž městskou knihovnu, knihovnu Vítkov, infocentrum, kino, městské muzeum a Führichův dům. Dále S-klub pořádá nejrůznější akce typu setkání seniorů, divadelní představení pro děti, zájezdy do divadel a další.

Ve městě se koná také řada **kulturních a společenských akcí**, např.:

- Chrastavské slavnosti
- Ples města Chrastavy,
- Dětský maškarní ples,
- nejrůznější výstavy, koncerty, festivaly a další akce.

V Chrastavě působí **Městské infocentrum**, které má v nabídce řadu služeb nejen pro turisty, ale i místní obyvatele – např.: informuje o spojích, kulturních a společenských akcích,

ubytovacích možnostech v Chrastavě a okolí, turistických cílech Chrastavy a okolí, kontaktech, provádí rezervace, prodej vstupenek na kulturní akce v Chrastavě, Liberci a Jablonci nad Nisou, zprostředkovává průvodcovské služby (Městské muzeum, Führichův dům, Muzeum hasičské techniky) a mnoho dalších. V prostorách Infocentra funguje také **Internetový klub**. Infocentrum prochází v současné době organizačními a funkčními změnami, které by měly posílit zejména jeho roli koordinátora aktivit v oblasti cestovního ruchu a propagace města.

Pro možnost pořádání dalších kulturních aktivit ve městě citelně chybí větší společenský sál odpovídající kapacity s potřebným zázemím pro koncertní, taneční i další akce.

A.2.8 Občanská vybavenost

V Chrastavě je dostupná základní síť občanské vybavenosti – tedy obchodní provozovny a další služby. Jejich kapacita i sortiment většinou odpovídají místním potřebám. Ve srovnání s jinými obdobně velkými městy, která více plní funkci spádových center je však počet i nabídka provozoven nižší. To je způsobeno výbornou dostupností Liberce jako velkého regionálního centra.

V Chrastavě je pouze jedna obchodní provozovna kategorie supermarket (Plus discount), ostatní jsou vesměs maloplošné prodejny. Podobně omezena je i nabídka a rozsah některých typů služeb (banky a pojišťovny, cestovní kanceláře, apod.). Ze stejných důvodů je omezena také časová dostupnost obchodů a služeb (celodenní provoz, večerní hodiny, víkendy).

Jako negativní je vnímáno také zrušení zastoupení distributorů energií a správců inženýrských sítí ve městě (přesun do Liberce nebo dokonce centralizace v rámci celé ČR).

Vzhled některých provozoven a kvalita nabízených služeb není zcela uspokojivá, souvisí nepochybně i s ekonomickou situací provozovatelů, kupní silou obyvatel a dalšími faktory, ve kterých město Chrastava pokulhává za významnějšími (srovnatelnými) lokálními centry.

A.2.9 Spolková činnost

Činnost spolků a jiných více či méně organizovaných společenství je z hlediska chodu a života města velmi významná:

- žádoucí, efektivní a aktivní využití volného času
- zájmové aktivity dětí a mládeže
- sportovní, kulturní a společenská činnost
- posilování společenské soudržnosti obyvatel města
- podpora aktivit rozvoje města
- dobrovolnické aktivity
- příspěvek k rozvoji občanské společnosti

V Chrastavě dle Registru ekonomických subjektů Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo k 29. 2. 2008 evidováno 28 neziskových sdružení a 21 organizačních jednotek neziskových sdružení. Většina těchto organizací (konkrétně 54%) má více než 10letou tradici. Složení neziskových sdružení dle předmětu činnosti je poměrně pestré. Nejpočetnější skupinu (70%) tvoří spolky (většinou občanská sdružení) s dominantním zaměřením na historii, životní prostředí, rozvoj občanské společnosti, práci s mládeží, vzdělávání a sociální soudržnost. Na sportovní aktivity se zaměřuje téměř 20% neziskových sdružení.

Mezi nejaktivnější spolky ve městě patří:

Klub lodí modelářů DELFÍN
Český svaz chovatelů
Společnost přátel historie Chrastavy
Kynologický klub
Sbor dobrovolných hasičů Chrastava
Sbor dobrovolných hasičů Vítkov
Myslivecké sdružení Kohoutí vrch – Vítkov
Klub českých filatelistů

Vývoj organizované neziskové činnosti lze hodnotit z tohoto pohledu pozitivně. Z dlouhodobějšího hlediska je třeba vyvíjet aktivity k soustavnému posilování prestiže spolkových aktivit a motivovat k členství a k aktivnímu zapojení do činností spolků mladší a mladé obyvatele města. Současná konzumní a materialistická společnost vede k individualizaci a anonymitě jednotlivce a spolková činnost umožňuje tento trend alespoň částečně omezovat.

V zájmu města by měla být intenzivní komunikace se zástupci neziskového sektoru, která následně vyústí v zapojení tohoto sektoru do vlastního rozvoje města.

Z hlediska vnějších vztahů a vazeb je nutné zmínit dobré kontakty s partnerskými městy – Eichstätt (SRN – Bavorsko) a Lwówek Śląski (PL – Dolnoslezské vojvodství). Spolupráce a vzájemné výměny probíhají v oblastech kultury, sportu a dalších společenských aktivit.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- poměrně příznivý demografický vývoj
- síť zdravotnických zařízení a služeb
- dostupnost a stav základních a mateřských škol
- kapacita domů s pečovatelskou službou
- organizovaná tělovýchovná činnost
- kulturní nabídka (zejména menší akce)
- aktivní spolky a jejich dobrá spolupráce s Městem

Slabé stránky

- vzdělanostní struktura obyvatelstva
- chybějící střední školství
- nedostatečná struktura a kapacita sociálních služeb (mimo DPS)
- stav bytového fondu v bytových domech
- širší zázemí pro neorganizovaný sport a pohybové aktivity
- absence většího společenského (víceúčelového) sálu
- omezená nabídka občanské vybavenosti (některých služeb a obchodů)
- historická nesourodost obyvatelstva
- bezpečnostní situace v lokalitách s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel

- dostupnost vzdělávacích kapacit (SŠ, VŠ) v blízkém Liberci
- rozvojové plochy pro bydlení
- podpora výstavby malometrážních (startovacích) bytů
- rozšíření sportovních a volnočasových areálů
- vyšší využití kulturního potenciálu (muzeí atd.)
- spolupráce města s neziskovým sektorem

- růst podílu obyvatel v postproduktivním věku
- existence lokalit s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel
- rušení služeb a obchodů z důvodu snadné dostupnosti v blízkém Liberci

Příležitosti

Hrozby

A.3 INFRASTRUKTURA

A.3.1 Dopravní infrastruktura

Dopravní dostupnost

Město Chrastava je poměrně dobře dostupné jak po silnici, tak po železnici. Dominantní a pro město nejdůležitější je kapacitní spojení s krajským městem Liberec, vzdáleným cca 10 km jihovýchodním směrem. Městem prochází čtyřpruhový průtah silnice první třídy I/35 a I/13 (důležitá spojnice z Liberce do sousedního Saska (hraniční přechod Hrádek nad Nisou-Zittau) a současně z Liberce směrem na Děčín a Ústí nad Labem. Další důležitou komunikační spojnici města je silnice II/592, spojující město jižním směrem s rekreační oblastí Kryštofovo Údolí a přes Ještědský hřeben s celým Podještědím a severním směrem s oblastí Frýdlantska a podhůřím Jizerských hor. Ve vnitroměstských vztazích spojuje tato silnice Andělskou Horu s centrem města a zpřístupňuje rovněž průmyslové oblasti ve východní (podél Jeřice) i západní (okolí žst) části města. Tato komunikace prochází centrem města a v součtu místní a průjezdní dopravy představuje poměrně velkou zátěž pro životní prostředí i další rozvoj centrální části města. Silnice III.třídy dotvářejí v severojižním směru městský radiální komunikační systém a spojují Chrastavu s menšími sídly v okolí, konkrétně III/27251 směr Václavice, III/27252 Albrechtice (přes Vítkov) a III/27250 Machnín.

Městem prochází železniční trať Liberec – Hrádek nad Nisou (- Zittau), železniční stanice Chrastava se nachází v západní části města poměrně vzdálená od centra i větších obytných souborů. Jedná se o mezilehlou stanici s průjezdným kolejištěm a smíšenou funkcí pro osobní i nákladní dopravu. Staniční budova byla v minulých letech rekonstruována, projektově je připravena i modernizace kolejiště a nástupišť pro cestující, včetně úprav přednádražních prostor a vytvoření dopravního terminálu, umožňujícího kombinaci různých druhů dopravy.

Na stejné železniční trati je umístěna též železniční zastávka Andělská Hora, obsluhující přilehlou část města.

Dopravní obslužnost

Veřejnou dopravou je zajišťována zejména dojíždka do zaměstnání a škol, hlavním a nejvíce frekventovaným směrem je spojení s Libercem. Hlavním prvkem jsou autobusové linky, zajišťované ČSAD Liberec. Počty spojů (součet příjezdů a odjezdů za den), kterými je zajišťována dopravní obslužnost města Chrastavy uvádí následující tabulka.

Počet spojů za den			
	pracovní den	sobota	neděle
vlak	53	41	39
autobus	110	16	19

Zdroj: KORID LK, stav 04/2008

Na území města je celkem 18 autobusových zastávek a centrální autobusové nádraží, umístěné blízko centra města na spojnici mezi náměstím a napojením na průtah silnic I/13 a I/35.

Počet spojů i pokrytí území zastávkami je velmi dobré a odpovídá potřebám obyvatel zejména v dojíždce za prací a do škol. Jako slabší (ale srovnatelnou s podobnými městy v Libereckém kraji) lze hodnotit nabídku víkendového spojení v autobusové dopravě. Dílčím problémem, který je v současné době řešen koordinátorem veřejné dopravy (KORID LK) je také malá návaznost mezi autobusovou a železniční dopravou. Připravované dlouhodobé koncepční řešení v podobě projektu systému regionální kolejové dopravy REGIOTRAM NISA bylo z finančních i jiných důvodů pozastaveno.

Podle údajů provozovatele železniční dopravy (ČD a.s.) z ledna 2008 je průměrný denní nástup v žst Chrastava a zastávce Andělská Hora :

směr Chrastava – Liberec	nástup žst Chrastava	nástup Andělská Hora
pracovní den	179	38
sobota	222	22
neděle	156	18
směr Chrastava – Hrádek	nástup žst Chrastava	nástup Andělská Hora
pracovní den	146	48
sobota	226	26
neděle	110	19

Místní komunikace a údržba komunikací

Ve správě města je cca 30,7 km místních komunikací, včetně 10 mostů a 1 železničního podjezdu (dle údajů MÚ). Stav místních komunikací není systematicky sledován a vyhodnocován. Běžná údržba a opravy zadává město jednotlivými objednávkami buď společnosti TSS a.s. nebo dalším specializovaným firmám. Zimní údržba je objednávana u TSS a.s. a je vyhovujícím způsobem koordinována i s Krajskou správou silnic LK, která je správcem silnic II. a III. třídy.

Podle zdrojů TSS a.s. je předmětem letní údržby (úklidu) cca 20,1 km místních komunikací a 8,7 km chodníků, roční náklady činily v r.2007 cca 2,2 mil.Kč (nárůst nákladů oproti r. 2006 o cca 50%). Zimní údržba je prováděna na 35,7 km místních komunikací a 8,7 km chodníků, náklady v r.2007 dosáhly cca 650 tis. Kč (vzhledem k mírné zimě, v r. 2006 to bylo 2,16 mil.Kč).

Parkování ve městě je regulováno dopravním značením a zatím není zpoplatněno ani v centru města. Problémy s kapacitou parkovacích míst nastávají ve špičkovém období zejména v prostoru náměstí a jeho bezprostředním okolí. Tento problém je vnímán rovněž jako jedna z bariér v oblasti cestovního ruchu. Odstavování většího počtu vozidel není dořešeno ani v lokalitách s vyšší koncentrací velkých bytových domů.

Veřejné osvětlení

Soustava veřejného osvětlení ve městě zahrnuje (dle údajů správce VO Ing.L.Medfického, stav z r.2007) celkem 826 světelných bodů s celkovou spotřebou 350 MWh. Spotřeba díky pravidelné údržbě v posledních letech mírně klesá (i přes zvyšující počet světelných bodů). Velkým problémem je stáří svítidel (v průměru více než 23 roků, doporučená životnost je 15-20 roků) a je proto nutné zahájit postupnou systematickou obnovu.

Celkové náklady na roční provoz a údržbu veřejného osvětlení činily v r.2007 cca 660 tis.Kč.

A.3.2 Technická infrastruktura

Energetika

Elektrická energie je do města dodávána venkovními linkami ze soustavy 22 kV z RZ 110/22 kV Hrádek n.N. s možností záložní dodávky z RZ Frýdlant. Situace v dodávce elektřiny je dobrá a stabilní.

Většina města (s výjimkou okrajových a odlehlých částí) je **plynofikována** (cca 75% domácností), zásobování plynem je zajišťováno bez výraznějších poruch a výpadků.

Z hlediska **využití centrálních zdrojů tepla** byla opuštěna původní koncepce jednoho velkého zdroje (bývalý Totex), která byla připravena v devadesátých letech. Tato koncepce byla postupně nahrazena jednak plošnou plynofikací, jednak výstavbou (příp. modernizací) několika blokových kotelen, které zásobují teplem a TUV zejména sídliště bytových domů, centrum města a veřejné budovy.

Vodovod a kanalizace

Zásobování pitnou vodou je pro většinu obyvatel města zajištěno z veřejného vodovodu, napojeného na kvalitní a kapacitní zdroje. Na veřejný vodovod je připojeno cca 4800 obyvatel (tj. asi 79 % z celkového počtu obyvatel), rozvody a další zařízení jsou ve správě a.s. Severočeské vodovody a kanalizace. Technický stav vodovodní sítě je přiměřený jejímu stáří.

Na veřejnou **kanalizační síť** je napojeno cca 3400 obyvatel (tj. asi 56%). Stoková síť je průběžně rozšiřována a modernizována (zejména nahrazování starší jednotné kanalizace oddílnou, tzn. rozdělení na splaškovou a dešťovou). Celková délka stokové sítě činí cca 19,8 km.

Většina kanalizační stokové sítě je napojena na centrální městskou **čistírnu odpadních vod** (ČOV), jejíž výstavba byla dokončena v roce 1998. ČOV má dostatečnou kapacitu pro likvidaci odpadních vod, a to 3500 EO (ekvivalentních obyvatel) s možností rozšíření na 7000 EO.

Část zástavby v Dolním Vítkově je odkanalizována do lokální ČOV Vítkov.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- dopravní dostupnost města (silniční spojení)
- dopravní obslužnost v pracovních dnech, zejména spojení s Libercem
- kapacitní čistírna odpadních vod

2. výborné silniční spojení s krajským městem
3. stabilní situace v energetickém zásobování
4. zapojení do systému koordinované regionální veřejné dopravy
5. využití kapacit inženýrských sítí pro rozvoj města

Slabé stránky

- poloha železniční stanice vůči městu
- 9. stav údržby místních komunikací
- 10. neúplná kanalizační síť
- 11. poloha a technický stav průjezdných úseků silnic II.třídy
- 12. nedostatek parkovacích ploch
- 13. nedostatek bezbariérových cest

- technický stav inženýrských sítí (vodovod, kanalizace)
- zvyšující se zanedbanost stavu místních komunikací
- rostoucí zastaralost systému veřejného osvětlení
- omezování veřejné dopravy

Příležitosti

Hrozby

A.4 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

A.4.1 Odpady

Problematika **odpadového hospodářství** je ve městě zajišťována dvěma odbornými firmami. Svoz a likvidaci domovního odpadu včetně jeho separace provádí (od dubna 2007) společnost REMONDIS a.s., pobočka Česká Lípa. Součástí jejich smluvních povinností je rovněž ambulantní svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu (2x ročně).

Celkové množství svezeneho odpadu firmou REMONDIS za období 04-12 / 2007:

➤ směsný komunální odpad	986,2 t
➤ papír a lepenka	42,2 t
➤ sklo	14,3 t
➤ plasty	20,0 t
➤ objemný odpad	43,3 t

Počty nádob:

popelnice	120 l	1085 ks
	240 l	147 ks
	1100 l	67 ks
nádoby na separovaný odpad		
papír	3,2m ³	17 ks
plast	3,2m ³	19 ks
sklo	3,2m ³	17 ks

Dalším subjektem, který se podílí na odpadovém hospodářství a čistotě města jsou Technické a stavební služby a.s. Chrastava. Tato společnost, jejíž 50% podíl vlastní Město Chrastava provozuje ve svém areálu v Liberecké ulici sběrný dvůr (celoroční možnost odevzdání vybraných velkoobjemových a nebezpečných odpadů pro občany města). Dále provádí čištění a úklid města včetně svozu odpadkových košů, údržbu místních komunikací (zimní i letní) a další technické činnosti na základě konkrétních objednávek města. TSS také monitorují místa, kde často vznikají černé skládky (Václavice, výjezdy z města) a provádějí jejich případnou likvidaci.

Podíl práce pro MCh činí asi 80% celkových výkonů společnosti, které dosahují cca 7 mil.Kč ročně.

Množství likvidovaného odpadu firmou TSS za rok 2007:

směsný komunální odpad	174,3 t
objemný odpad	7,0 t
kal ze septiků a žump	702,0 t
biologický odpad	84,8 t
uliční smetky	77,8 t
ostatní nebezpečný odpad	16,6 t

Celkově lze konstatovat, že svoz a likvidace odpadů jsou na území města uspokojivě zajištěny, z hlediska čistoty města je největším problémem větší množství neuklizených a neupravených soukromých pozemků, viditelných nebo i volně přístupných.

A.4.2 Ovzduší

Město Chrastava dosáhlo v posledních dvou desetiletích významného zlepšení čistoty ovzduší. Vlivem zásadních změn v průmyslové výrobě došlo k odstavení nebo ekologizaci velkých zdrojů znečištění. V porovnání s ostatními městy Libereckého kraje je jedním z menších producentů emisí. Velký vliv na další zlepšení kvality ovzduší měla také provedená plynofikace exponovaných lokalit, zejména množství malých topenišť na tuhá paliva v centrální části města..

Dle informačního systému životního prostředí Libereckého kraje nevykazuje lokalita žádný výraznější problém v kvalitě ovzduší.

V současné době nejvýznamnějším negativním jevem (ve vztahu k čistotě ovzduší, ale i k dalším složkám životního prostředí – zejména hluku) je vliv dopravy, zejména průtah silnic I/35 a I/13 a rovněž průjezdní úseky silnic II.třídy.

A.4.3 Voda a krajina

Převážná část zástavby města se rozkládá v údolí podél říčky Jeřice, především na jejím levém břehu. Ta přitéká k městu od severovýchodu a přináší zejména v období jarního tání značné množství vody z podhůří Jizerských hor. V západní části města se Jeřice vlévá do Lužické Nisy, v jejímž povodí leží část menší část zástavby od Andělské Hory po průmyslovou zónu za železničním nádražím. Dalšími významnějšími toky na území města jsou Vítkovský, Nový a Chrastavský potok. Regionálně významné vodní plochy se na území města nenacházejí, největší je rybník Luční na Novém potoce.

Zátopová území jsou vymezena a zasahují některé objekty zejména v blízkosti Lužické Nisy.

Město Chrastava leží v kotlině mezi Jizerskými horami a Ještědským hřbetem, centrální část města na mírných odlesněných svazích v údolí Jeřice. V hlubším údolí Lužické Nisy byly v minulých stoletích umístěny zejména průmyslové objekty, zalesněným údolím se vine rovněž železniční trať od Liberce do Hrádku nad Nisou. Severním směrem podél Vítkovského potoka je rozptýlená zástavba venkovského typu, končící prakticky na úbočí Vysokého vrchu. Tato přirozená dominanta okolní krajiny je dnes ještě výraznější díky instalovaným větrným elektrárnám... Na území města není evidován žádný prvek ÚSES (územní systém ekologické stability) regionálního nebo nadregionálního významu, v okrajových částech města se nachází několik lokálních biocenter a biokoridorů.

V okrajových částech města jsou zemědělsky využívané plochy, především pro živočišnou výrobu (chov a pasení dobytka, koní, travnaté plochy pro senoseč, pěstování krmných plodin , atd.). Část dříve obdělávaných ploch není ošetřována a může být do budoucna problémem. Ukončení intenzivní zemědělské výroby se naopak pozitivně projevilo na výrazném snížení množství škodlivých látek v půdě i ve vodách.

Zejména v oblasti Horního a Dolního Vítkova je větší množství rekreačních objektů. Území skýtá další možnosti pro využití např. pro agroturistiku a další formy šetrného využívání přírody.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

Slabé stránky

6. stabilně zajištěný systém svozu a likvidace odpadů	8. emisní situace v okolí průtahů silnic I. a II. třídy
7. odstranění větších zdrojů znečištění ovzduší	9. hluková zátěž ze silniční dopravy
11. krajinné okolí města	10. negativní vliv průjezdní nákladní dopravy
12. využití okolní krajiny pro extenzivní zemědělskou činnost a rekreační účely	13. opakovaně zakládané černé skládky
	14. neudržované pozemky

Příležitosti

Hrozby

A.5 CESTOVNÍ RUCH

A.5.1 Atraktivita cestovního ruchu

Město Chrastava spadá do turistického regionu Lužické hory a Ještědský hřbet.

Město Chrastava je historické sídlo. Jeho vývoj od r. 1352 (první dochované písemné zprávy) je však poznamenán řadou událostí či etap, které postupně ničily z dnešního pohledu potenciální atraktivitu cestovního ruchu (např. hrad, hornická a textilní historie, válečná historie). Z dochovaných či nových (současných) atraktivit cestovního ruchu lze mezi nejvýznamnější zařadit:

- Městské muzeum v Chrastavě,
- Führichův dům,
- Muzeum hasičské techniky,
- kostel Svatého Vavřince.

Z další nabídky turistických atraktivit je k dispozici koupaliště Chrastava – ve špatném stavu a bez navazujících služeb.

Na základě dostupných datových a informačních zdrojů lze konstatovat, že město Chrastava nedisponuje žádnou významnou atraktivitou cestovního ruchu. V případě zájmu o rozvoj této ekonomické oblasti je třeba významně posílit turistické cíle a zaměřit pozornost na tvorbu nových atraktivit v návaznosti na možnosti, potenciál a historii města. Zejména se jedná o využití přímého napojení města na rychlostní silnici R35 (nabídka pro českou i německou klientelu) a dopravní i časovou blízkost regionální metropole Liberce (rekreační, případně vybavené relaxační zázemí pro Liberec). Dalším potenciálem je dostupnost hned několika horských oblastí (Jizerské hory, Ještěd, Lužické hory) nebo příslušnost k oblasti tzv. podstávkových domů (architektonické dědictví, spojující celou sudetskou oblast).

Oblast Chrastavska je velmi vhodná pro realizaci pěší turistiky a cykloturistiky a dalších moderních forem outdoorové turistiky. Je však třeba intenzivněji řešit údržbu (případně revitalizaci) všech krajinných složek. Chybí drobné umělé prvky v krajině, které ještě zvyšují přitažlivost všech forem turistiky (rozhledny, vyhlídky, přístřešky, apod.) a navazující doplňkové služby pro návštěvníky.

Městem Chrastava prochází významná nadregionální cykloturistická trasa č. 14 z Žitavy (SRN) přes Hrádek nad Nisou do Českého ráje. Dále je k dispozici cyklotrasa č. 22 (Chrastava - Oldřichov v Hájích - Hřebínek - Smědava - Jizerka - Horní Polubný) a cyklotrasa k přehradám Jizerských hor (Chrastava - Nová Ves - Mlýnice - Mníšek - Fojtka - Oldřichov v Hájích).

Běžné kulturní, sportovní či společenské akce pořádané ve městě nevykazují nijak významnou turistickou atraktivitu. Výjimkou jsou tradiční Chrastavské slavnosti. Jiné ve městě pořádané akce takovouto přitažlivost pro masivnější turistickou návštěvnost nemají.

V nabídce atraktivit cestovního ruchu v Chrastavě též zcela chybí turistické produktové balíčky. Chybí zázemí a turistická nabídka pro handicapované občany.

Nejsou realizovány téměř žádné inovativní formy cestovního ruchu (agroturistika, kongresová turistika, wellness turistika, zdravotní turistika, specializovaná historická turistika – např. období II. světové války, apod.) – chybí výraznější management cestovního ruchu na úrovni města.

A.5.2 Infrastruktura pro cestovní ruch

Základní služby:

Ubytovací kapacity

Na území města Chrastava a jeho částí je dle veřejně přístupných zdrojů celkem 7 ubytovacích zařízení:

14. Motorest ZÁMEČEK – 48 lůžek + 20 přistýlek (kategorie hotel ***) – v současné době probíhá změna účelu zařízení, ubytování hotelového typu již nebude nabízeno,
15. ubytování v soukromí – Miroslav Dočekal – 6 lůžek,
16. vinárna SATELIT – 9 lůžek,
17. GLORIA penzion – 8 lůžek,
18. ubytování v soukromí – Petr Valeš – 4 lůžka,
19. ubytování U Wolfů – 10 lůžek
20. farma Vysoká (agroturistika)

Ubytovací kapacity jsou zcela bez nebo jen s minimem doplňkových služeb.

Chybí ubytovací kapacity střední a vyšší kvality pro zámožnější klientelu.

Celkově je v Chrastavě nedostatečná ubytovací kapacita pro žádoucí rozvoj cestovního ruchu – jak kvantitativně, tak kvalitativně.

Stravovací kapacity

Na území města Chrastava je dle veřejně přístupných informačních zdrojů celkem 11 stravovacích zařízení:

- restaurace U Papoucha
- hostinec Lidový dům
- restaurace Koruna
- restaurace Peronka
- motorest Zámeček
- vinárna Satelit
- restaurace Gloria
- restaurace U Plaváčka
- denní bar Laura
- restaurace U Soptíka
- jídelna Majba

Struktura nabídky a kvalita služeb odpovídá většinou nižšími standardu.

Prostředí a vybavení je ve většině případů neadekvátní požadavkům na rozvoj cestovního ruchu (uspokojení různých kapacitních a speciálních přání, nekvalifikovaný nebo neprofesionální personál, čistota, celkový stav interiérů).

V případě preference rozvoje cestovního ruchu je kapacita a kvalita stravovacích zařízení ve městě naprosto nedostatečná.

Doplňkové služby

- omezená nabídka sportovních, kulturních a jiných volnočasových aktivit v rámci ubytovacích a stravovacích zařízení;
- chybějící doplňkové služby na cyklotrasách vedoucích přes město,
- nedostatek parkovacích míst pro návštěvníky, absence systému parkování včetně navigace;
- zcela nevyhovující turistická obslužnost v centru města;
- turistické informační centrum – vyhovující otevírací doba, nevyužívané možnosti on-line nabídky služeb, malá vlastní aktivita infocentra, chybějící nabídka balíčků služeb a produktů pro návštěvníky, problematická spolupráce s dalšími subjekty (ubytování,

stravování, další služby cestovního ruchu), nejasná nabídka poskytovaných služeb, minimální propagační činnost; (poznámka: v současné době se připravují změny v činnosti infocentra)

- nedostatečný (a neudržovaný) navigační systém ve městě.

A.5.3 Management a marketing cestovního ruchu

Doposud není v Chrastavě realizován žádný systém managementu a cíleného marketingu cestovního ruchu. Částečně tuto úlohu spontánně plní městské informační centrum a obě chrastavská muzea. Tento nesystémový stav je zcela nepřijatelný. Vzhledem k tomu je též minimálně rozvinuté partnerství aktérů v cestovním ruchu. V případě, že město bude uvažovat o cestovním ruchu jako o žádoucí a podporované ekonomické aktivitě, bude muset být systémově a koncepčně řešen i management a marketing této oblasti.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- 15. - zajímavý historický vývoj města – významné dějinné souvislosti
- 16. - přírodní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu
- 17. - vhodné podmínky pro aktivní volnočasové aktivity
- 18. - dostupnost města po rychlostní silnici (od Liberce i SRN)

- 25. - aktivizace rozvojových rezerv (nevyužívaného potenciálu)
- 26. - orientace na německou klientelu – přeshraniční cestovní ruch
- 27. - vyšší míra ekonomizace atraktivit cestovního ruchu
- 28. - blízkost regionální metropole – vytvoření rekreačního zázemí pro Liberec
- 29. - systémová organizace a řízení cestovního ruchu ze strany municipální autority
- 30. - cílený marketing Chrastavy jako atraktivní turistické destinace
- 31. - financování projektů cestovního ruchu ze Strukturálních fondů
- 32. - spolupráce s partnerskými městy

Příležitosti

Slabé stránky

- 19. - minimum funkčních turistických atraktivit
- 20. - nedostatečná propagace
- 21. - nevyhovující a nedostatečná infrastruktura pro rozvoj cestovního ruchu (základní a doplňkové služby)
- 22. - neexistence produktů a programů cestovního ruchu
- 23. - neexistence managementu cestovního ruchu
- 24. - vzhled některých částí města (zanedbaných objektů i neudržovaných prostranství)

- 33. - regionální a municipální konkurence v oblasti služeb v cestovním ruchu

Hrozby

B. SROVNÁVACÍ ANALÝZA

B.1 OBSAH A VÝBĚR SROVNÁVANÝCH MĚST

Pro výběr měst do rámcové srovnávací analýzy bylo použito kritérium počtu obyvatel, rozlohy města (u obou kritérií srovnatelné hodnoty) a lokalizace v rámci Libereckého kraje. Byla vybrána následující města:

1	Frýdlant
2	Chrastava
3	Jilemnice
4	Lomnice nad Popelkou
5	Mimoň
6	Semily
7	Tanvald

Vybrané obce byly posuzovány ve čtyřech oblastech: demografické, sociální, ekonomické a životního prostředí. Je však třeba upozornit, že uvedené charakteristiky nelze vnímat jen odděleně, jelikož na sebe vzájemně působí a jsou provázané. Např. demografická oblast je úzce spjata se sociální situací, bytovou situací, dopravní dostupností, nabídkou pracovního trhu a dalšími, úzkou vazbu můžeme sledovat mezi hospodářskou situací a sociálními a ekologickými aspekty, vliv má i velikost obce na své okolí – dá se předpokládat, že kvalitnější sociální podmínky budou nabízeny ve větších městech atd.

Poznámka: vyhodnocování bylo provedeno na základě údajů provedeného výzkumu ČSÚ „Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Libereckého kraje v letech 2000 – 2005“.

B.2 DEMOGRAFICKÁ OBLAST

Celkem bylo do hodnocení regionálních rozdílů v demografické oblasti zahrnuto 7 ukazatelů:

- přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel v letech 2000 – 2005;
- přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel v letech 2000 – 2005;
- ukazatel úrovně vzdělání obyvatelstva 15letého a staršího k 1. 3. 2001;
- index stáří v roce 2005;
- index ekonomického zatížení v roce 2005;
- index sociálně demografické nestability;
- hustota obyvatelstva v roce 2005.

V porovnání s vybranými obcemi se Chrastava dělí o 4. – 5. místo s městem Semily:

Název obce	Pořadí
Jilemnice	1.
Tanvald	2. - 3.
Mimoň	2. - 3.
Semily	4. - 5.
Chrastava	4. - 5.
Frýdlant	6. - 7.
Lomnice nad Popelkou	6. - 7.

Skupina, do které se Chrastava řadí, je přitom nejpočetnější z celého kraje (93 obcí s 28,42 % obyvateli kraje, nacházející se na 40,25 % krajské výměry), je v pořadí 3. z 6 skupin a vyznačuje se následujícími znaky: obce dosahují sice kladného přírůstku stěhování, ale jeho velikostí nedosahují krajského průměru, ukazatele charakterizující věkovou strukturu – index stárí a index ekonomické závislosti – se blíží těsně ke krajskému průměru. Skupina v souhrnu vykazuje relativní sociálně demografickou stabilitu. Do skupiny patří podle dosažených bodů i Semily, Frýdlant a Lomnice n. Popelkou.

Oproti tomu předchozí skupina, do které se řadí Jilemnice, Tanvald a Mimoň, má příznivější věkovou strukturu obyvatel a lepší úroveň sociálně demografické stability.

B.3 SOCIÁLNÍ OBLAST

Sociální oblast byla hodnocena podle následujících ukazatelů:

- změna míry nezaměstnanosti v letech 2000 – 2005 (procentní body);
- podíl nezaměstnaných ve věku do 25 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2005 (%);
- podíl nezaměstnaných ve věku 50 let a více na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2005 (%);
- podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2005 (%);
- podíl neúplných rodin na celkovém počtu cenзовých domácností k 1. 3. 2001 (%);
- podíl bezdětných rodin na celkovém počtu rodinných domácností k 1. 3. 2001 (%);
- podíl rodin se 3 a více dětmi na celkovém počtu rodinných domácností k 1. 3. 2001 (%);
- dostupnost zdravotní péče v roce 2005;
- zajištění dopravní obslužnosti veřejnou dopravou v sobotu za rok 2005;
- počet spojů zajištěných veřejnou dopravou v sobotu za rok 2005;
- podíl vyjíždějících dětí ve věku 6 – 14 let na celkovém počtu vyjíždějících žáků, studentů a učňů k 1. 3. 2001 (%);
- počet dokončených bytů v letech 2000 – 2005 na 1 000 obyvatel;
- počet trvale obydlených bytů na 100 cenзовých domácností k 1. 3. 2001;
- podíl výdajů obcí na sociální péči a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti na celkových výdajích v letech 2001 – 2005 (%);
- souhrnný index úrovně bydlení k 1. 3. 2001;
- účast v řádných volbách do zastupitelstev obcí v roce 2006 (%).

Chrastava se v tomto hodnocení řadí spolu se Semilami na pomyslný střed:

Název obce	Pořadí
Jilemnice	1
Lomnice nad Popelkou	2
Semily	3 - 4
Chrastava	3 - 4
Frýdlant	5
Mimoň	6
Tanvald	7

Nejllepší postavení zaujímá Jilemnice – řadí se mezi skupinu obcí s kvalitní dopravní obslužností vysokou úrovní bydlení, dostupnou zdravotní péčí, v krajském srovnání s nejmenším podílem nezaměstnaných ve věku do 25 let a 50 let a více na celkovém počtu uchazečů a také nejmenším podílem neúplných rodin na celkovém počtu cenзовých domácností.

Skupinu obcí, do které se z hodnocených vedle Chrastavy řadí Lomnice n. P., Semily, Frýdlant a Mimoň a která se umístila jako 2. z 6, lze charakterizovat zajištěnou veřejnou dopravní obslužností, obcím se daří snižovat míru nezaměstnanosti, při volbách do zastupitelstev obcí spíše nižší volební účastí, nízkou úrovní sociálních služeb, vysokou úrovní bydlení, vysokým podílem trvale obydlených

bytů připadajících na 100 cenových domácností a dobrou dostupností zdravotní péče. Tato skupina 32 obcí zaujímá 24,21 % rozlohy kraje a žije zde přes 62 % obyvatel kraje. Tanvald už se řadí do další skupiny, která vykazuje nižší kvalitativní hodnoty z hlediska zkoumaných ukazatelů.

B.4 EKONOMICKÁ OBLAST

Pro hodnocení ekonomické oblasti byly použity následující ukazatele:

21. podíl osob denně vyjíždějících do zaměstnání na celkovém počtu vyjíždějících do zaměstnání k 1. 3. 2001 (%);
22. obsazená pracovní místa na 1 000 zaměstnaných osob k 1. 3. 2001;
23. osoby samostatně výdělečně činné na 1 000 obyvatel k 1. 3. 2001;
24. zaměstnavatelé na 1 000 obyvatel k 1. 3. 2001;
25. podíl ekonomických subjektů s 20 a více zaměstnanci na celkovém počtu ekonomických subjektů k 31. 12. 2005 (%);
26. počet zaniklých ekonomických subjektů na 100 vzniklých v letech 2000 – 2005;
27. daňová výtěžnost v letech 2001 – 2005 na 1 000 obyvatel (tis. Kč.);
28. příjmy z daní fyzických osob v letech 2001 – 2005 na 1 000 obyvatel (tis. Kč.);
29. ukazatel dluhové služby za rok 2005 (%);
30. podíl kapitálových výdajů obcí na celkových výdajích v letech 2001 – 2005 (%);
31. míra zaměstnanosti osob ve věku 55 – 64 let k 1. 3. 2001 (%);
32. index progresivity ekonomické struktury k 1. 3. 2001;
33. index strukturálního postižení v průmyslu;
34. index strukturálního postižení na venkově a v zemědělství;
35. potenciál cestovního ruchu za rok 2001;
36. bonita zemědělské půdy za rok 2005 (Kč/m²);
37. podíl výměry méně příznivých oblastí na celkové výměře k 21. 3. 2003 (%);
38. podíl výstavby bytů v rodinných domech na celkovém počtu dokončených bytů v letech 2000 – 2005 (%).

V hodnocení ekonomické oblasti se Chrastava řadí na pomyslné 5. místo, tzn. pod průměr srovnávaných obcí:

Název obce	Pořadí
Jilemnice	1
Semily	2 - 3
Mimoň	2 - 3
Frýdlant	4
Chrastava	5
Lomnice nad Popelkou	6
Tanvald	7

V celkovém hodnocení se jediná Jilemnice zařadila na krajské úrovni mezi silnější obce, následuje skupina, do které patří Semily, Mimoň a Frýdlant a teprve za nimi je další skupina, v pořadí 4. z 6, do které se řadí Chrastava a Lomnice n. P., Tanvald je dokonce ještě v další.

Obce v „chrastavské skupině“ (9,77 % obcí Libereckého kraje, 6,70 % území z celkové rozlohy kraje a 4,29 % obyvatel kraje) se vyznačují nepříznivým podnikatelským klimatem a podmínkami pro podnikání, zaostávají z hlediska atraktivity pro cestovní ruch, což může být následně brzdou i pro příznivý vývoj navazujících oblastí hospodářského života. Dále mají nižší daňovou výtěžnost.

B.5 OBLAST ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Oblast životního prostředí byla hodnocena podle následujících kritérií:

34. podíl výdajů obcí do životního prostředí na celkových výdajích v letech 2001 – 2005 (%);
35. podíl trvale obydlených domů napojených na plyn k 1. 3. 2001 (%);
36. podíl trvale obydlených domů připojených na kanalizační síť k 1. 3. 2001 (%);
37. podíl zeleně na ostatní ploše v roce 2005 (%);
38. podíl neplodné půdy na ostatní ploše v roce 2005 (%);
39. ekologická stabilita krajiny v roce 2005;
40. změna výměry ploch s převážně pozitivním a převážně negativním vlivem na životní prostředí v letech 1994 – 2005;
41. podíl dojíždějících využívajících k cestě do zaměstnání veřejnou dopravu – vlak nebo autobus na celkovém počtu dojíždějících k 1. 3. 2001 (%);
42. podíl dojíždějících využívajících k cestě do zaměstnání individuální dopravu – automobil na celkovém počtu dojíždějících k 1. 3. 2001 (%);
43. podíl vyjíždějících využívajících k cestě do zaměstnání veřejnou dopravu – vlak nebo autobus na celkovém počtu vyjíždějících k 1. 3. 2001 (%);
44. podíl vyjíždějících využívajících k cestě do zaměstnání individuální dopravu – automobil na celkovém počtu vyjíždějících k 1. 3. 2001 (%);
45. podíl dopravních ploch na celkové rozloze v roce 2005 (%);
46. podíl silnic z dopravních ploch v roce 2005 (%);
47. investiční příležitosti – brownfields, průmyslové zóny – greenfields.

Z hlediska životního prostředí se Chrastava umístila na pomyslném středu žebříčku:

Název obce	Pořadí
Tanvald	1
Semily	2
Frýdlant	3
Chrastava	4
Jilemnice	5
Lomnice nad Popelkou	6
Mimoň	7

Jednoznačně nejlepšího hodnocení dosáhl Tanvald, s větším odstupem za ním se umístily vedle Chrastavy ještě Semily, Frýdlant a Jilemnice. Lomnice n. P. a Mimoň už spadají do další skupiny. Skupina, do níž spadá Chrastava, je v krajském hodnocení na 2. místě z 6, zaujímá 31,23 % území kraje a žije zde nejvíce 48,91 % obyvatel kraje. Ve skupině se projevila nízký až podprůměrný podíl výdajů určených na tvorbu a ochranu životního prostředí, některé obce se potýkají s problémem vyššího výskytu průmyslových zón, brownfields, vyšší hustotou dopravní sítě. Pozitivně je hodnocen velké využívání veřejné dopravy, vysoký podíl zeleně, která je typická právě pro větší města a obce a změna využití půdy především směrem k plochám s pozitivním vlivem na životní prostředí.

B.6 SOUHRNNÉ HODNOCENÍ A ZÁVĚR

V celkovém souhrnném hodnocení se sledované obce umístily následovně:

Pořadí	Název obce	oblast demografická	oblast sociální	oblast ekonomická	oblast ŽP	Souhrnné pořadí ¹
		srovnání	srovnání	srovnání	srovnání	
1.	Jilemnice	+	+	+	-	7
2.	Semily	=	=	+	+	12
3.	Tanvald	+	-	-	+	23
4.	Frydlant	-	-	+	+	27
5.	Mimoň	+	-	+	-	30
6.	Chrastava	/	/	/	/	31
7.	Lomnice n. P.	-	+	-	-	38

Legenda:

- pořadí – pořadí města dle celkové socioekonomické úrovně v rámci vybraného vzorku (1 = nejlepší charakteristiky, 8 = nejhorší charakteristiky)
- demografické, sociální, ekonomické, ekologické srovnání:
 - + charakteristika je lepší než v případě města Chrastava
 - charakteristika je horší než v případě města Chrastava
 - = charakteristika je stejná jako v případě města Chrastava

V závěru lze konstatovat, že všechny pozorované obce, až na Jilemnici, se umístily v druhé nejlepší skupině všech 215 obcí v Libereckém kraji, což je vesměs příznivý výsledek. Jilemnice jako jediná se umístila dokonce v první skupině (vedle České Lípy, Doks, Harrachova, Jablonce n. Nisou, Liberce, Mníšku a Turnova). Jak bylo již v úvodu zmíněno, nelze při hodnocení těchto závěrů opomínat, že rozdíly mohou být vyvolány nejen samotnými rozdíly v kvalitě daného měřeného parametru, ale mohou je způsobovat a ovlivňovat i mnohé další faktory. V případě Chrastavy je to zřejmě těsná blízkost krajského města, ale i řada dalších.

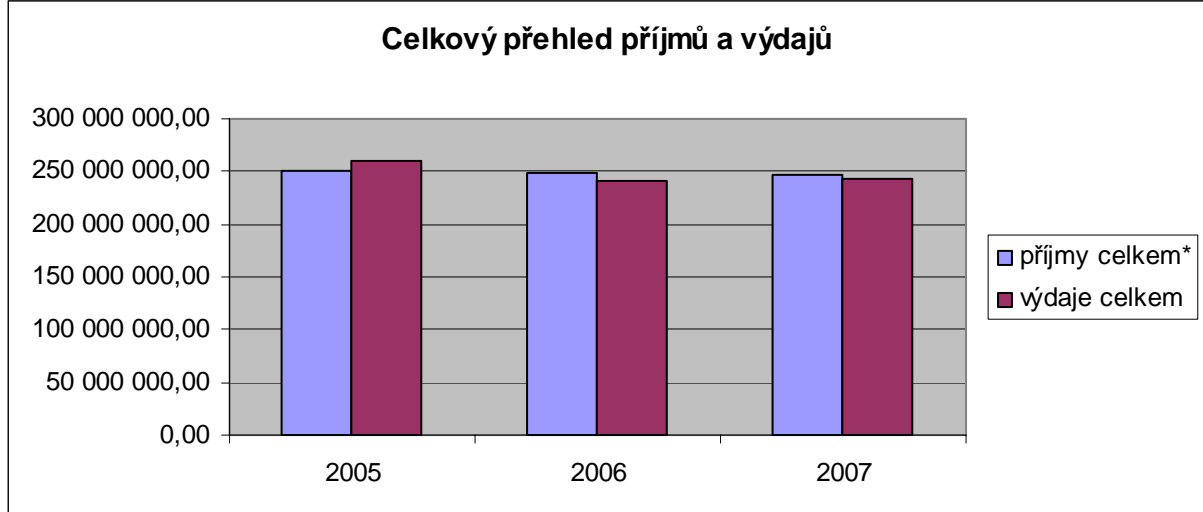
Nejhorší hodnocení získala Chrastava v oblasti ekonomické, kde se umístila pod krajským průměrem. Doporučením může být mimo jiné např.: podpora místního podnikatelského prostředí a rozvoj cestovního ruchu.

¹ Pořadí v hodnocení 215 obcí Libereckého kraje „Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji libereckého kraje v letech 2000 – 2005“.

C. FINANČNÍ ANALÝZA

Saldo příjmů a výdajů města Chrastava byl ve sledovaných letech záporné pouze v roce 2005, a to 9,5 mil. Kč. V roce 2006 a 2007 byl rozdíl mezi příjmy a výdaji v rozpočtu města kladný a pohyboval se mezi 5 až 6 mil. Kč.

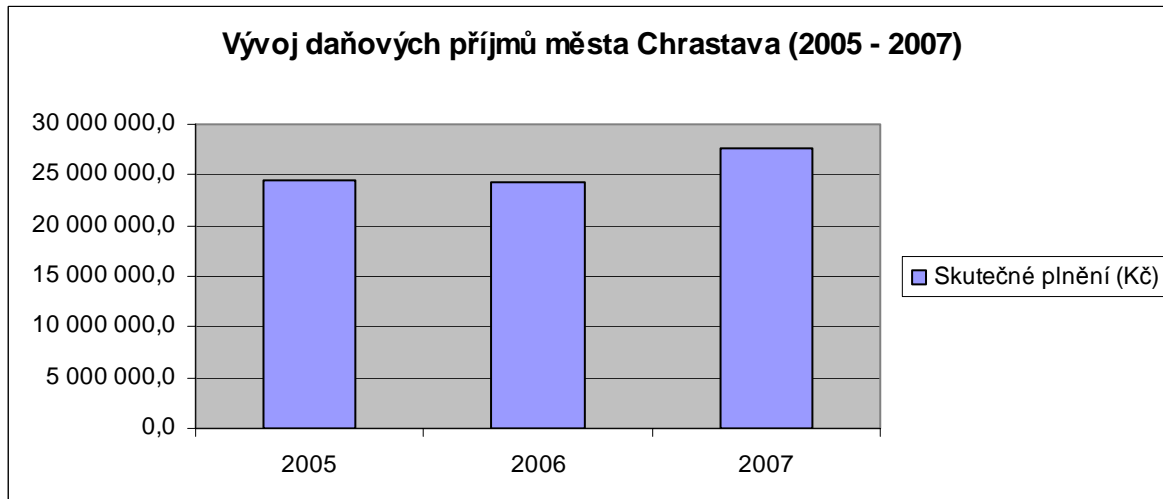

* Pro potřeby zjednodušené finanční analýzy bylo pracováno s příjmy a výdaji před konsolidací. To sice ovlivňuje celkovou výši rozpočtu, neovlivňuje to však poměr mezi příjmy a výdaji a celkové saldo rozpočtu. Týká se to především položky Převody z rozpočtových účtů, která je zařazena mezi přijaté dotace. Případné rozdíly mezi příjmy a výdaji před konsolidací a po konsolidaci (především v oblasti skladby příjmů a výdajů) budou v následujícím textu vysvětleny.

Příjmy města Chrastava po konsolidaci se pohybovaly v rozmezí 85 – 102 mil. Kč. Výdaje po konsolidaci dosahovaly hodnot 83 – 96 mil. Kč.

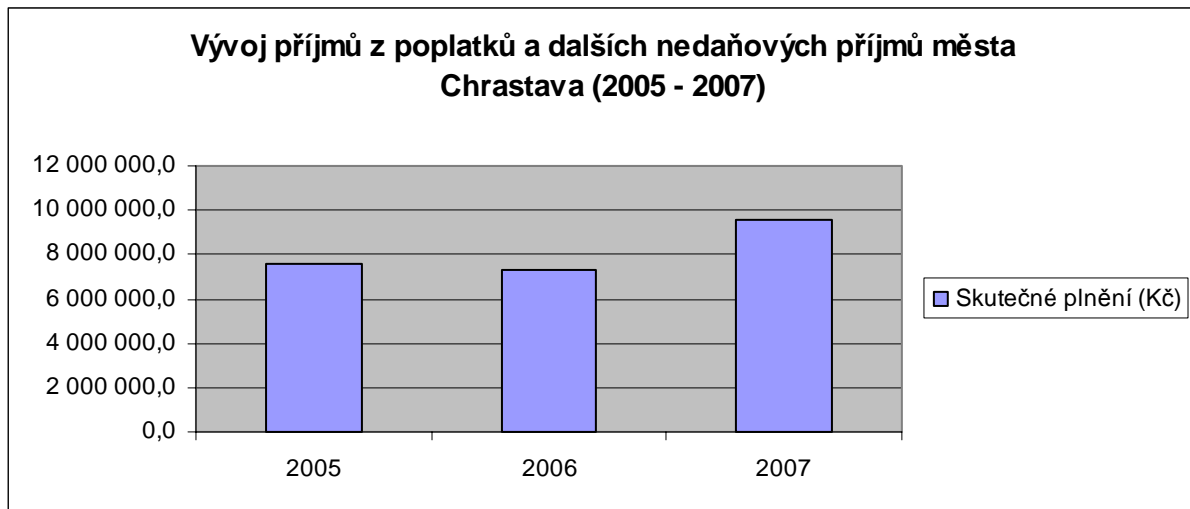
C.1 ANALÝZA PŘÍJMŮ MĚSTA

Průměrný přírůstek **daňových příjmů** Chrastavy mezi lety 2005 až 2007 je 6,3%. Meziročně příjmy lehce kolísají, s minimem v roce 2006. Nejvyšší meziroční nárůst byl mezi lety 2006/2007, kdy byl výnos z daňových příjmů nejvyšší, zaznamenala daň z příjmu fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti (o více než 70%), avšak nejvyšších hodnot dosahovala v roce 2007 daň z přidané hodnoty.

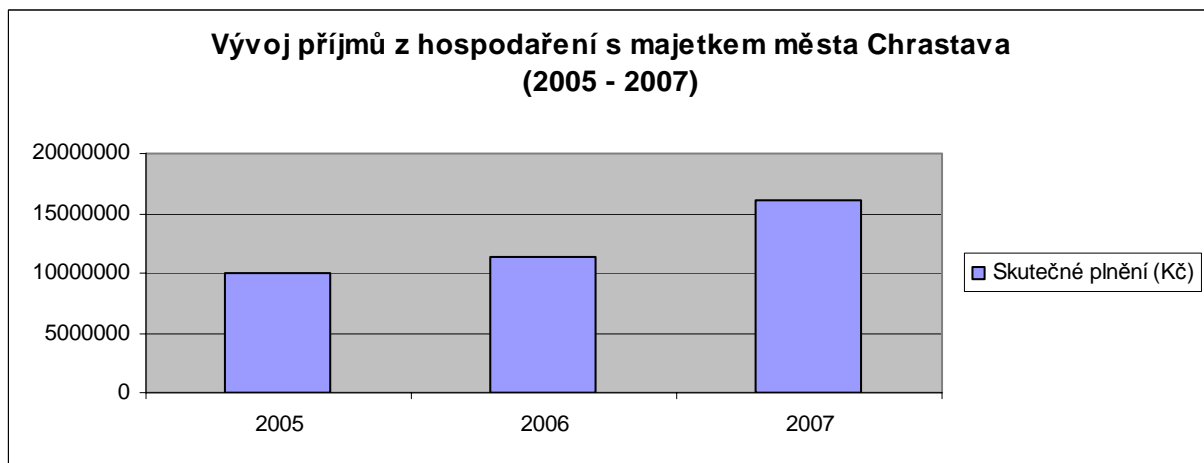

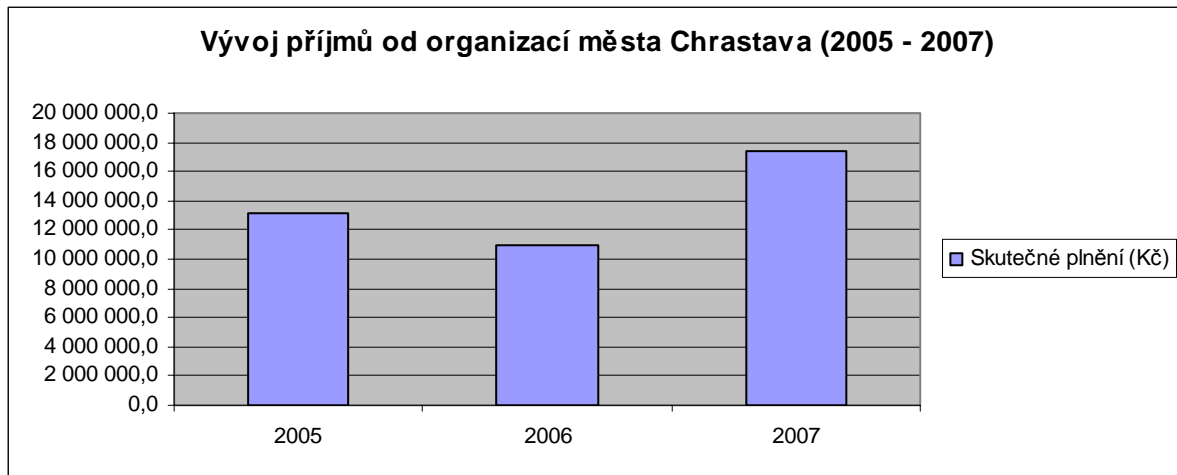
U **poplatků a daňových příjmů** byl ve sledovaném období průměrný nárůst je 13,4%. Největší podíl na tom mají další nedaňové příjmy a sankční příjmy. Konkrétně příjmy z poskytování služeb a výrobků - mezi lety 2006 a 2007 vzrostly tyto příjmy téměř dvojnásobně, nejvíce u pěstební činnosti. Ještě vyšší nárůst (ovšem s řádově nižšími absolutními hodnotami) zaznamenaly přijaté sankční platby.

Průměrný nárůst **příjmů z hospodaření s majetkem** města Chrastava mezi lety 2005 až 2007 je 27,4%. Nejvyšších hodnot dosahuje rok 2007. Nejvyšší podíl na tom mají příjmy z prodeje pozemků.

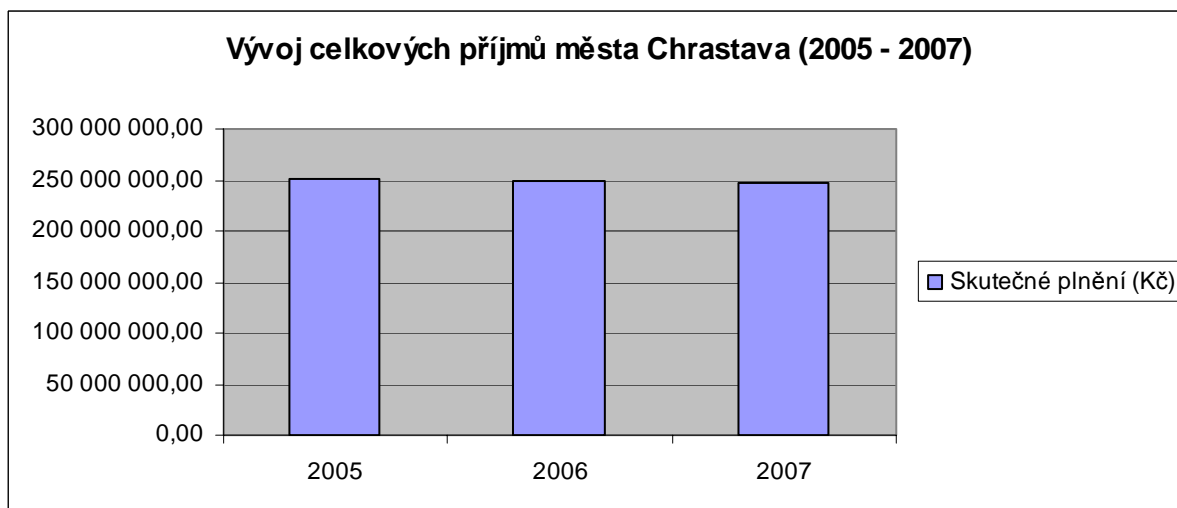
Průměrný nárůst **příjmů od organizací města** zaznamenal mezi lety 2005 - 2007 hodnotu 21,2%. Došlo zde ke zkrácení průměrné hodnoty nízkou hodnotou příjmů v roce 2006 a následným růstem příjmů v roce 2007. Kromě příjmů ze sociálních služeb, školních stravovacích zařízení a MŠ a ZŠ, kde byly příjmy v roce 2006 vyšší než v roce 2005, byly příjmy u ostatních položek v roce 2006 bezkonkurenčně nejnižší. Řádově nejvyšší příjmy se týkají příjmů v vlastní činnosti obce, dále je to kultura, MŠ a ZŠ, školská stravovací zařízení, dále další příjmy a správa. Ostatní položky dosahují mnohem nižších hodnot.

Příjmy - SHRNUÍ

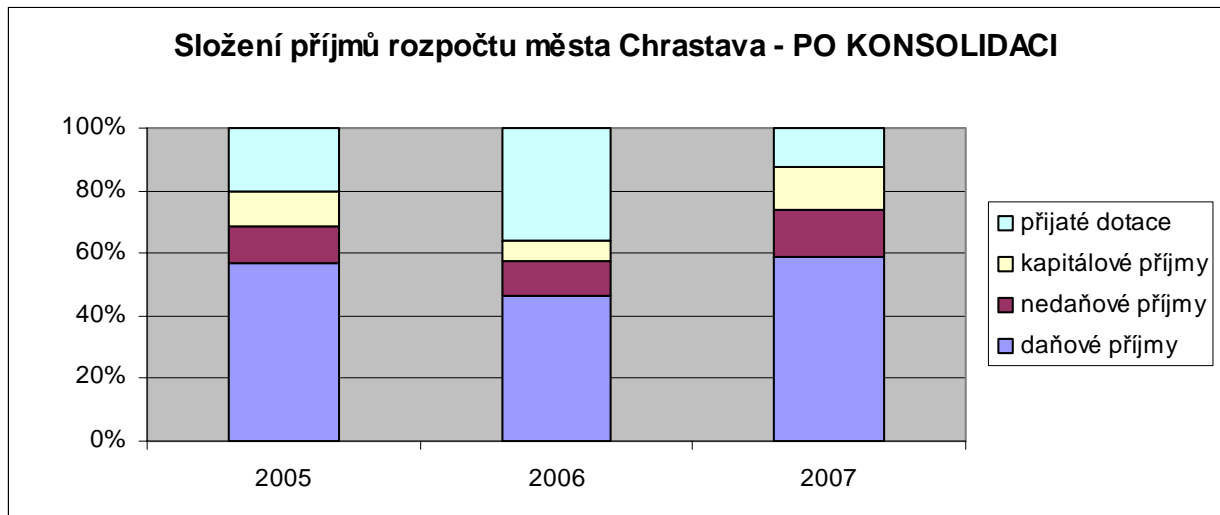
Průměrný pokles celkových příjmů města Chrastava mezi lety 2005 - 2007 byl 0,5%. Příjmy tedy klesaly velice pozvolna. Poklesly převážně příjmy z daní a poplatků a příjmy z činnosti místní zprávy. Pro zjištění trendů ovšem není časová řada tří let dostačující.

Pokud budeme pracovat s výší příjmů po konsolidaci, potom zaznamenáme mezi lety 2005 - 2007 průměrný nárůst 3,1%.

Co se týká složení příjmové strany rozpočtu, potom je užitečnější sledovat hodnoty příjmů po konsolidaci. Před konsolidací v letech 2005 – 2007 představovaly cca 70% příjmové strany rozpočtu města přijaté dotace. Necelých 20% připadlo na daňové příjmy a nedaňové a kapitálové příjmy si rozdělily téměř shodně podíl zbývajících 10%.

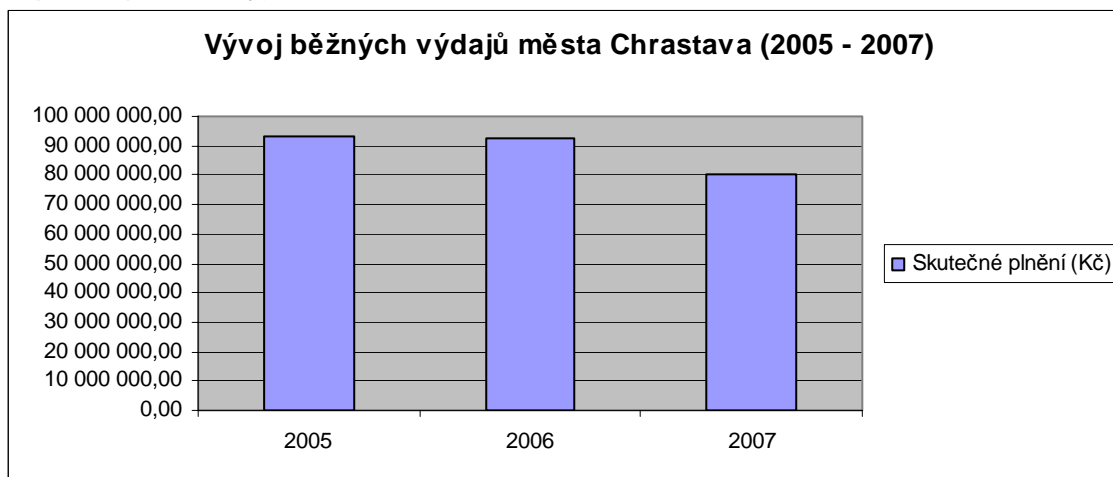
Kdežto po konsolidaci dosahují více než 50% celkových příjmů příjmy daňové, na přijaté dotace připadlo v průměru za 3 sledované roky 23%, ačkoliv jejich výše, resp. jejich podíl na celkových příjmech se v hodnocených letech výrazně liší (viz. graf). Podíl nedaňových a kapitálových příjmů na celkové výši příjmů se potom pohybuje okolo 10 – 12%.

C.2 ANALÝZA VÝDAJŮ MĚSTA

Průměrné tempo poklesu **běžných výdajů** rozpočtu města Chrastava (bez položek 63** Finanční operace) mezi lety 2005 až 2007 je 7,0% (průměrné tempo poklesu všech výdajů mezi lety 2005 - 2007 bylo 3,4%). Průměrné tempo poklesu výdajů **po konsolidaci** je 6,2%. Maxima dosáhly výdaje v roce 2005, následoval pozvolný pokles, což je pozitivní (i vzhledem k poklesu celkových příjmů města). Průměrného nárůstu výdajů vyššího než 10% osáhly položky u MŠ a ZŠ, školní stravování a ostatní běžné výdaje. Průměrný pokles vyšší o více než 10% zaznamenali hasiči, sociální oblast a správa. Ostatní položky se pohybovaly mezi uvedenými extrémy.

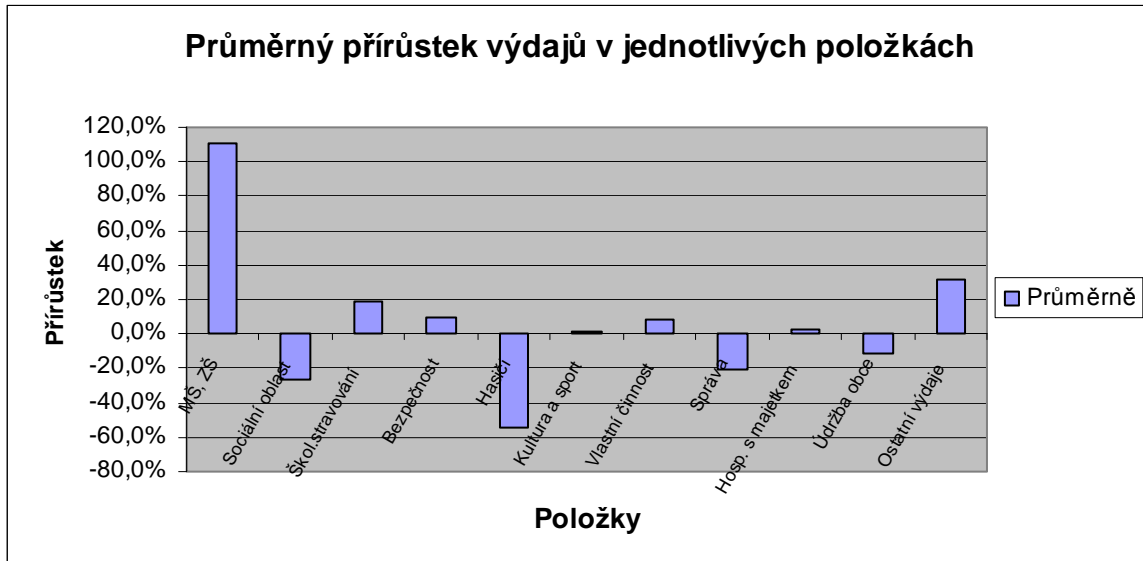
Největší rozdíl ve výdajích mezi jednotlivými lety můžeme vysledovat u položek 311* (MŠ a ZŠ), hlavní podíl na tom má výše položky 6121/3113 (Budovy, stavby a haly u ZŠ) v roce 2006. Ještě u položky 5512 Hasiči (resp. Požární ochrana - dobrovolná část) stojí za zmínku rok 2005, kdy výdaje výrazně převyšovaly následující roky (díky položce 6123/5512 Dopravní prostředky).

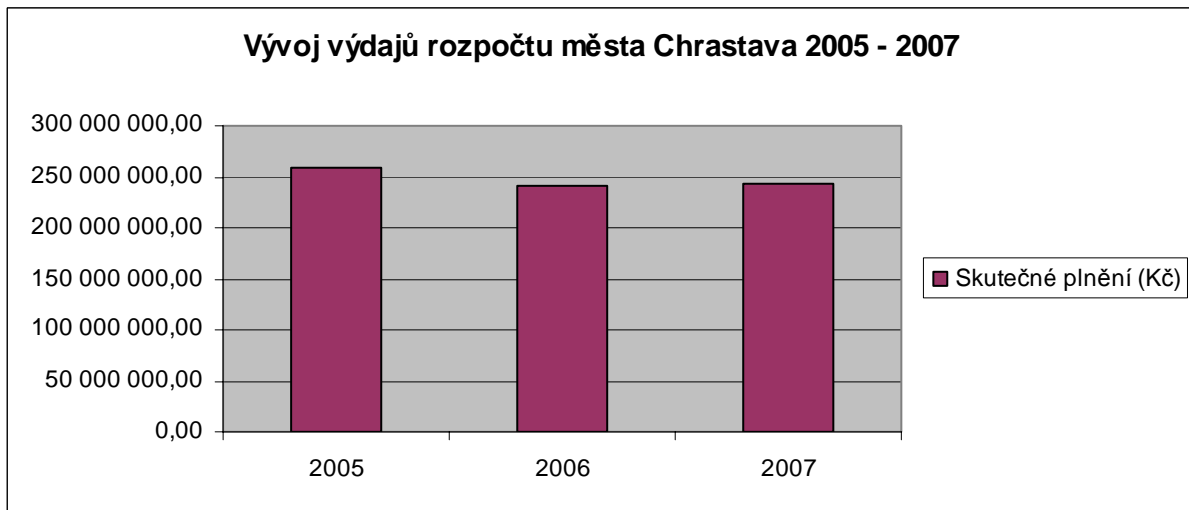
Do výdajů na vlastní činnost obce patří položky: 1014 Ozdravování hospodářských zvířat, polních a speciálních plodin a zvláštní veterinární péče, 1031 Pěstební činnost, 3631 Veřejné osvětlení, 3632 Pohřebnictví, 3634 Lokální zásobování teplem, 3639 Komunální služby a územní rozvoj, 3669 Ostatní správa v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje jinde nezařazená.

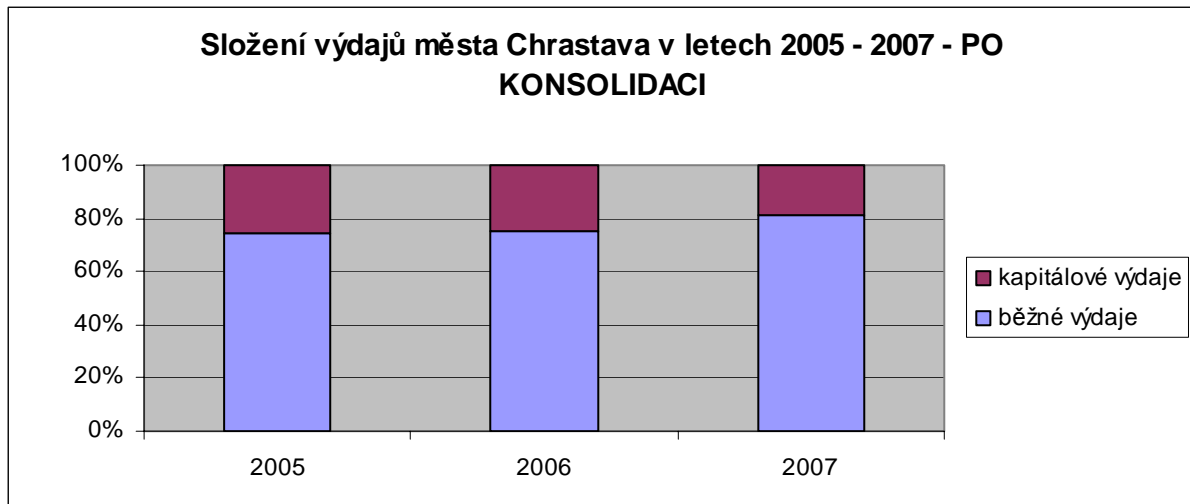
Ostatní běžné výdaje obsahují následující položky: 221* Pozemní komunikace, 2221 Provoz veřejné silniční dopravy, 2310 Pitná voda, 2321 Odvádění a čištění odpadních vod, 372* Nakládání s odpady, 611* Zastupitelské orgány.

Průměrné tempo poklesu **všech výdajů** města Chrastava mezi lety 2005 – 2007 dosáhlo 3,4%. Maximální hodnoty dosáhl ze sledovaných let rok 2005, následoval cca 7% pokles a v roce 2007 velice mírný nárůst výdajů.

Složení výdajů města Chrastava je opět výhodnější sledovat s hodnotami po konsolidaci. Před konsolidací je převaha běžných výdajů nad kapitálovými drtivá (více než 90% všech výdajů), po konsolidaci se tento poměr trochu upravil, přesto však běžné výdaje dosahují více než ¾ celkových výdajů města.

C.3 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY

Ukazatele finanční analýzy slouží k hodnocení celkové finanční situace a ke stanovení možností dalšího rozvoje z hlediska potřebnosti a dostupnosti finančních prostředků a dalších možných zdrojů.

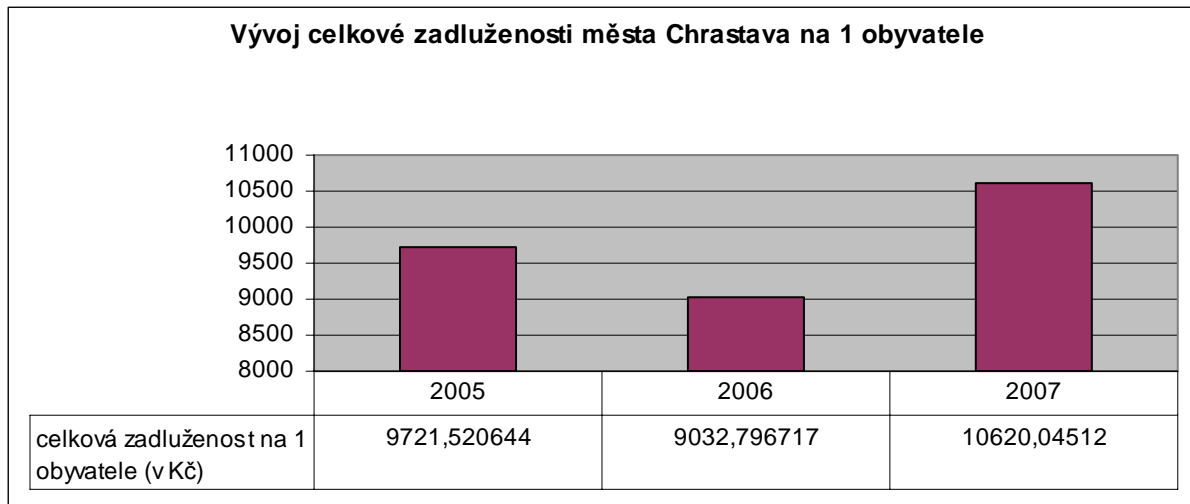
Jedním z nejdůležitějších ukazatelů je ukazatel **zadluženosti**. Tento ukazatel je možno vyjádřit jednak v procentech (tj. jaká část celkového majetku města je kryta cizími zdroji) nebo v přepočtu na 1 obyvatele obce (tj. kolik by musel každý občan zaplatit, aby byla obec bez dluhů). Tento ukazatel je však nutné doplnit o ukazatele **likvidity**, tedy jak je obec schopna plnit své splatné závazky. Ukazatel zadluženosti bez tohoto doplnění může být ve většině případů zavádějící (většina obecního majetku je majetkem nemovitým a tedy velmi málo likvidním - tzn. není jej možno v krátké době proměnit na finanční prostředky). Proto i nízká zadluženost v podmínkách nízké likvidity majetku obce může být problematickou.

Ukazatel likvidity se měří ve třech úrovních:

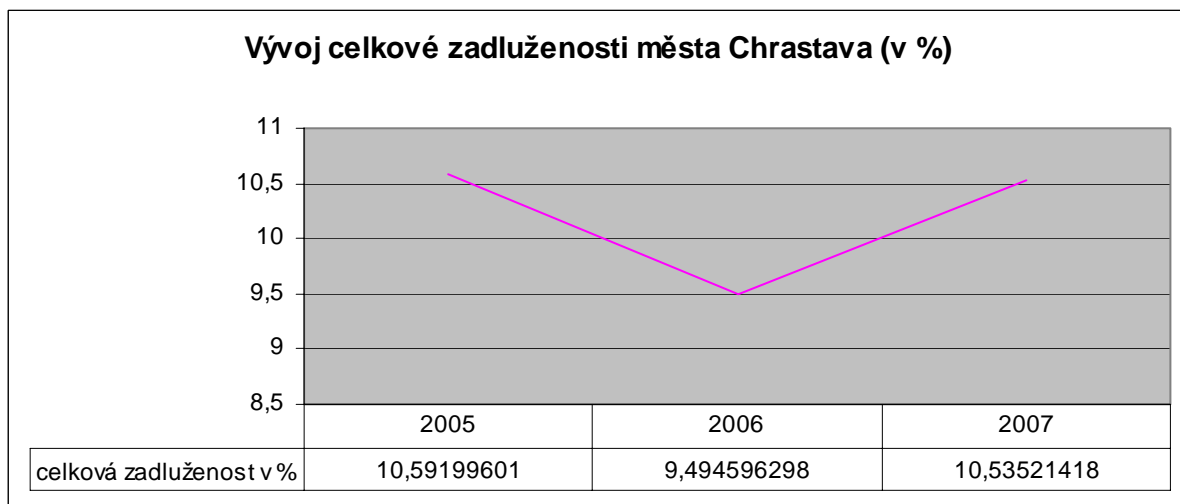
- peněžní likvidita (finanční prostředky / krátkodobé závazky)
- pohotová likvidita (finanční prostředky + pohledávky / krátkodobé závazky)
- běžná likvidita (finanční prostředky + pohledávky + zásoby / krátkodobé závazky)

Pro výpočet reálné zadluženosti je třeba brát v úvahu i závazky vyplývající ze smluvních vztahů, které ovšem ještě nejsou zahrnuty v účetní evidenci. Jedná se zejména o uzavřené smlouvy, z nichž vyplývají závazky pro město a které dosud nebyly zařazeny na základě přijaté faktury do účetní evidence.

Celková zadluženost města Chrástava k 31.12.2007 představovala 10 620 Kč na 1 obyvatele. K uvedenému datu byla zadluženost vyjádřená v procentech 10,5%. Tzn. že obecní majetek je z 10,5% krytý cizími zdroji. Ve sledovaných letech byla nejnižší celková zadluženost v roce 2006 (a to jak v přepočtu na 1 obyvatele, tak i vyjádřením v %).

Přestože byla celková zadluženost Chrastavy na 1 obyvatele nejvyšší v roce 2007, zadluženost v % dosahovala nejvyšších hodnot v roce 2005.

Likvidita města je stanovena koeficientem, který udává jak jsou kryty krátkodobé závazky likvidními prostředky.

Běžná likvidita města je stanovena koeficientem **2,5** (v roce 2007). Oproti roku 2005 došlo ke zvýšení hodnoty koeficientu (o téměř 1,3), ovšem v roce 2006 došlo k mírnému poklesu. Pohotovostní likvidita města je stanovena koeficientem **2,1**. I zde došlo oproti roku 2002 ke zvýšení, tentokrát o cca 1,1.

Peněžní likvidita města je v podstatě nulová. Přesto se dá říci, že schopnost města splatit své krátkodobé závazky finančními prostředky mírně vzrostla (z 0,003 na 0,037).

Kromě peněžní likvidity, kde je hodnota ukazatele minimální, jsou hodnoty ostatních ukazatelů vyšší než jsou doporučené hodnoty.

C.4 ODHAD OBJEMU ROZPOČTOVÝCH PROSTŘEDKŮ PRO SAMOSPRÁVNÉ ROZVOJOVÉ AKTIVITY MĚSTA²

Eliminací extrémních hodnot v analyzované časové řadě jednotlivých typů rozpočtových výdajů s následným použitím metod popisné statistiky byl proveden odhad podílu nutných výdajů jednotlivých položek. Součtem tohoto odhadu podílů nutných výdajů, dospěla analýza k odhadu průměrných podílů dočasně volných (rozvojově využitelných) finančních zdrojů z ročního rozpočtu. Nutné výdaje jsou na základě těchto provedených výpočtů odhadovány na **cca 98,04%** rozpočtu. V dalším kroku byly z výdajové struktury vyčleněny položky rozvojového charakteru (pozemní komunikace, cestovní ruch, kultura, sport, komunální služby a územní rozvoj), jejichž výši lze stanovovat v závislosti na schválené rozvojové koncepci (pozn.: ostatní výdaje jsou pro tuto část analýzy považovány za mandatorní). Tímto postupem klesl podíl nutných rozpočtových výdajů na úroveň **90,95%**. Z toho lze usoudit, že v rámci městského rozpočtu je **průměrně až 9,05%** finančních zdrojů použitelných pro samosprávné aktivity rozvoje města.. V absolutních číslech se průměrně jedná až o roční částku **cca 22,4mil. Kč** použitelnou pro financování nadstandardních aktivit v obci.

Pokud při výpočtu pro odhad volných finančních prostředků odstraníme ze seznamu Převody vlastním fondům v rozp. úz. úrovně, potom poklesne podíl nutných rozpočtových výdajů na **72,29%**. Z toho vyplývá, že na financování nadstandardních aktivit určených na samosprávný rozvoj města zbývá v průměru až **24,71%** objemu rozpočtu města. V absolutních částkách je v průměru jedná o cca **22,5mil.Kč**.

Závěry a doporučení finanční analýzy:

- významný vnitřní ekonomický potenciál města pro posilování příjmové strany rozpočtu města
- důsledné uplatňování nástrojů finančního řízení a investičního rozhodování
- minimalizace provozních nákladů na jednotku výkonu odpovědných jednotek (absolutní snižování provozních nákladů nebo relativní snižování provozních nákladů prostřednictvím nárůstu jednotek výkonu)
- nemandatorní výdaje realizovat pouze na základě rozvojové koncepce města
- odpovědnost a motivace správců jednotlivých rozpočtových kapitol (příjmová i výdajová strana)
- větší intenzita hospodaření s majetkem města, zhodnocování majetku města

² Všechny výše uvedené výpočty jsou zpracovány na základě rozborů rozpočtových výkazů za období 2005-2007, které však vykazují jen nezbytnou míru podrobnosti, na základě které lze stanovit pouze odhad s možností určité statistické chyby.

D. GLOBÁLNÍ SWOT ANALÝZA

Globální SWOT analýza je zásadním analytickým výstupem, který v dalším procesu tvorby Programu rozvoje slouží jako výchozí podklad pro formulaci návrhových cílů a aktivit. Jednotlivé výroky globální SWOT analýzy jsou převzaty z dílčích SWOT analýz jednotlivých problémových okruhů a dále doplněny o všeobecná témata.

Tabulka globální SWOT analýzy byla prvotně sestavena v pořadí dle kapitol (problémových okruhů) a následně byla stanovena důležitost jednotlivých výroků (na základě bodování členů pracovní skupiny). Následující tabulka je již sestavena podle pořadí důležitosti v jednotlivých kvadrantech SWOT analýzy. Nejvýznamnější výroky jsou v každé části tabulky zvýrazněny (za hranici se obvykle bere fakt, že výrok získal v součtu více než 75% celkové možného počtu bodů, tzn. váha > 0,75).

Lze konstatovat, že výsledky bodování potvrdily většinu předpokladů. Největší problémy jsou spatřovány v sociální a bezpečnostní situaci ve městě, významným negativem je také vliv dopravy na životní prostředí. Do stejných problémových okruhů patří i nejdůležitější hrozby – opět sociální problematika a stav infrastruktury, která má rozhodující vliv na kvalitu života a bydlení. Velmi pozitivně a jako velká příležitost je hodnocena poloha města včetně dostupnosti krajského města.

SILNÉ STRÁNKY - S			
číslo	položka (výrok)	součet	váha
S20	dostupnost města po rychlostní silnici (od Liberce i SRN)	174	0,97
S01	výhodná poloha města na rozvojové ose Liberec - Žitava	172	0,96
S12	dopravní dostupnost města (silniční spojení)	157	0,87
S13	dopravní obslužnost v pracovních dnech, zejména spojení s Libercem	136	0,76
S08	kapacita domů s pečovatelskou službou	132	0,73
S15	stabilně zajištěný systém svozu a likvidace odpadů	130	0,72
S09	organizovaná tělovýchovná činnost	123	0,68
S07	dostupnost a stav základních a mateřských škol	119	0,66
S14	kapacitní čistírna odpadních vod	116	0,64
S17	zajímavý historický vývoj města – významné dějinné souvislosti	111	0,62
S18	přírodní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu	109	0,61
S05	poměrně příznivý demografický vývoj	105	0,58
S16	odstranění větších zdrojů znečištění ovzduší	105	0,58
S03	pozitivní působení větších zaměstnavatelů jako stabilizátorů na trhu práce	100	0,56
S11	aktivní spolky a jejich dobrá spolupráce s Městem	95	0,53
S02	příznivý vývoj nezaměstnanosti	91	0,51
S06	síť zdravotnických zařízení a služeb	90	0,50
S19	vhodné podmínky pro aktivní volnočasové aktivity	87	0,48
S04	stejná ekonomická struktura ve srovnání s Libereckým krajem	84	0,47
S10	kulturní nabídka (zejména menší akce)	79	0,44

SLABÉ STRÁNKY - W			
číslo	položka (výrok)	součet	váha
W27	bezpečnostní situace v lokalitách s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel	207	0,85
W25	vzhled některých částí města (zanedbaných objektů i neudržovaných prostranství)	194	0,80
W02	nejvyšší podíl nezaměstnaných u rizikových skupin – z hlediska věkové kategorie a z hlediska vzdělanosti	187	0,77
W19	negativní vliv průjezdní nákladní dopravy	186	0,77
W09	absence většího společenského (víceúčelového) sálu	168	0,69
W22	nevyhovující a nedostatečná infrastruktura pro rozvoj cestovního ruchu	162	0,66
W01	vyšší míra nezaměstnanosti než je okresní průměr	160	0,66
W14	poloha a technický stav průjezdních úseků silnic II.třídy	155	0,64
W04	vzdělanostní struktura obyvatelstva	152	0,62
W12	stav údržby místních komunikací	147	0,60
W10	omezená nabídka občanské vybavenosti (některých služeb a obchodů)	147	0,60
W18	hluková zátěž ze silniční dopravy	145	0,60
W15	nedostatek parkovacích ploch	142	0,58
W08	širší zázemí pro neorganizovaný sport a pohybové aktivity	139	0,57
W20	minimum funkčních turistických atraktivit	136	0,56
W24	neexistence managementu cestovního ruchu	132	0,54
W06	nedostatečná struktura a kapacita sociálních služeb (mimo DPS)	129	0,53
W07	stav bytového fondu v bytových domech	127	0,52
W23	neexistence produktů a programů cestovního ruchu	126	0,52
W13	neúplná kanalizační síť	124	0,51
W26	historická nesourodost obyvatelstva	123	0,50
W05	chybějící střední školství	121	0,50
W21	nedostatečná propagace	120	0,49
W17	emisní situace v okolí průtahů silnic I. a II. třídy	109	0,45
W16	nedostatek bezbariérových cest	108	0,44
W03	vysoké procento vyjíždky za prací	101	0,41
W11	poloha železniční stanice vůči městu	62	0,26
PŘÍLEŽITOSTI - O			
číslo	položka (výrok)	součet	váha
O03	dostupnost vzdělávacích kapacit (SŠ, VŠ) v blízkém Liberci	165	0,84
O10	zapojení do systému koordinované regionální veřejné dopravy	155	0,78
O21	spolupráce s partnerskými městy	155	0,78
O07	vyšší využití kulturního potenciálu (muzeí atd.)	150	0,76
O06	rozšíření sportovních a volnočasových areálů	149	0,75

O04	rozvojové plochy pro bydlení	144	0,73
O08	spolupráce města s neziskovým sektorem	144	0,73
O02	důraz na vzdělání a rozvoj kvalifikace uchazečů o zaměstnání (vzdělávací kurzy, rekvalifikační kurzy apod.)	144	0,73
O12	krajinné okolí města	143	0,72
O13	využití okolní krajiny pro extenzivní zemědělskou činnost a rekreační účely	143	0,72
O17	blízkost regionální metropole – vytvoření rekreačního zázemí pro Liberec	142	0,72
O09	výborné silniční spojení s krajským městem	142	0,72
O11	využití kapacit inženýrských sítí pro rozvoj města	139	0,70
O05	podpora výstavby malometrážních (startovacích) bytů	135	0,68
O20	financování projektů cestovního ruchu ze Strukturálních fondů	134	0,68
O01	rozvoj služeb, zejména služeb s vyšší přidanou hodnotou	132	0,67
O15	orientace na německou klientelu – přeshraniční cestovní ruch	127	0,64
O18	systémová organizace a řízení cestovního ruchu ze strany municipální autority	121	0,61
O14	aktivizace rozvojových rezerv (nevyužívaného potenciálu cestovního ruchu)	120	0,61
O19	cílený marketing Chrastavy jako atraktivní turistické destinace	117	0,59
O16	vyšší míra ekonomizace atraktivit cestovního ruchu	104	0,52
O11	stabilní situace v energetickém zásobování	95	0,48
HROZBY - T			
číslo	položka (výrok)	součet	váha
T04	existence lokalit s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel	108	0,92
T07	zvyšující se zanedbanost stavu místních komunikací	93	0,79
T06	technický stav inženýrských sítí (vodovod, kanalizace)	91	0,78
T02	riziko nezaměstnatelnosti osob se základním vzděláním	89	0,76
T13	negativní organizační rozhodnutí významných zaměstnavatelů	82	0,70
T05	rušení služeb a obchodů z důvodu snadné dostupnosti v blízkém Liberci	79	0,68
T03	růst podílu obyvatel v postproduktivním věku	72	0,62
T08	rostoucí zastaralost systému veřejného osvětlení	68	0,58
T01	riziko dlouhodobé nezaměstnatelnosti věkové skupiny nad 50 let	67	0,57
T09	omezování veřejné dopravy	66	0,56
T11	neudržované pozemky	59	0,51
T12	regionální a municipální konkurence v oblasti služeb v cestovních ruchu	56	0,48
T10	opakovaně zakládání černé skládky	54	0,46

E. VIZE MĚSTA – CHRASTAVA 2020

E1. NÁVRH DLOUHODOBÉ VIZE MĚSTA – CHRASTAVA 2020

Chrastava je regionálním centrem na důležité rozvojové ose Libereckého kraje, spojující krajské město Liberec se Žitavou a Saskem. Je přívětivým domovem spokojených obyvatel, kteří v něm nacházejí nejen místo k přespaní, ale také pracovní příležitosti i dostatečnou nabídku volnočasových aktivit. Z blízké polohy vůči krajskému městu využívá Chrastava výhod ve všech oblastech, kde je to možné a účelné.

Chrastava je čistým a bezpečným městem, plným života a pohody v kontaktu s krásnou přírodou Jizerských a Lužických hor, Ještědského hřbetu i blízkého Trojzemí. Město láká návštěvníky z Čech i zahraničí pestrou nabídkou atraktivit, programů a akcí, má k tomu vybudovanou dostatečnou infrastrukturu a nabízí všem hostům přiměřenou paletu služeb. Cestovní ruch není pro město a jeho obyvatele zátěží, ale naopak přínosem.

Prosperita Chrastavy je založena na dlouhodobé sounáležitosti obyvatel s městem a systematickém vytváření podmínek pro spokojený život dalších generací.

Dlouhodobá vize města je prvním článkem návrhové části programu, je důležitým vyjádřením nejzásadnějších představ o jeho budoucnosti, vyjádřených v podobě jednoduchých a výstižných „hesel“. Celá návrhová (programovací) část Programu rozvoje by se měla stát podkladem pro další konkrétní rozhodování orgánů města Chrastavy o jednotlivých rozvojových záměrech a měla by být podpůrným a stabilizujícím prvkem ve vztahu obyvatel města, podnikatelských subjektů, spolků a města samotného z hlediska určitého, předem definovaného, směřování rozvojových aktivit. Nastavení základních trendů rozvoje města (tj. právě v podobě dlouhodobé vize), doplněné o návrh konkrétních realizačních kroků, by mělo napomoci dalšímu pozitivnímu socioekonomickému rozvoji města s ohledem na rozvoj všech jeho částí.

Návrhová část PRM je zpracována tak, aby byla plně kompatibilní s rozvojovými dokumenty Libereckého kraje (jak obecnými, tj. Strategie rozvoje LK a Program rozvoje LK, tak i sektorovými, např. Program rozvoje cestovního ruchu, apod.), aby umožňovala rozvoj „přeshraniční“ spolupráce s okolními obcemi a mikroregiony a aby ji bylo možno využít pro čerpání prostředků z domácích i zahraničních zdrojů, zejména ze Strukturálních fondů EU (programovací období 2007-2013).

F. STRATEGICKÉ CÍLE ROZVOJE MĚSTA CHRASTAVY - 2020

Obsahová východiska zpracování návrhové části

Objektivizovaná (bodovaná) SWOT analýza jako klíčový souhrn analytické části určuje hlavní obsahovou orientaci části návrhové, tzn. komplex strategických cílů, programových úkolů a rozvojových aktivit. Věcná východiska analýzy pro návrhovou část PRM jsou následující:

- Silné stránky – akcentovaná je dopravní výhodnost polohy města, zejména ve vztahu k blízkému Liberci a hlavnímu silničnímu tahu Žitava – Liberec. Následují oblasti zaměřené na kvalitu obytných funkcí města a zázemí pro bydlení. Za silnou stránku jsou dále považovány i přírodní a historické podmínky pro rozvoj cestovního ruchu
- Slabé stránky – výrazně dominuje sociální problematika s konkrétním zaměřením na rizikové skupiny obyvatel, včetně problému vzdělanostní struktury. Intenzívně je též vnímán i problém infrastrukturní (silniční komunikace, zatížení města průjezdní nákladní dopravou), nedostatečná kvantita a kvalita občanské vybavenosti v širším vymezení a nerozvinutý cestovní ruch (atraktivita a služby).
- Příležitosti – stěžejní příležitostí je využití blízkosti krajského města a to zejména v oblasti nabídky rekreačních aktivit a aktivit cestovního ruchu a kvalitních obytných funkcí s odpovídající občanskou vybaveností. Za významnou ekonomickou příležitost je též považován rozvoj řízeného cestovního ruchu s využitím výhodné dopravní polohy města na trase Liberec – Žitava.
- Hrozby – nejvýraznější hrozbou se jeví demografická a sociální situace města, potenciální riziko odchodu významných zaměstnavatelů a možné omezování občanské vybavenosti (obchody a služby) vlivem dobré dostupnosti těchto služeb v blízkém krajském městě. Lze konstatovat, že bez nových výrazných rozvojových impulsů je město ohroženo minimálně socioekonomickou stagnací.

F.1 KOMPLEXNÍ STRATEGICKÝ CÍL

Komplexní strategický cíl je z metodického hlediska navrhován jako vyjádření věcného obsahu strategických vizí v kategoriích a pojmech regionalistiky, s předpokladem možnosti ověření jeho naplňování pomocí exaktních ukazatelů a monitorovacích indikátorů. Stejně jako dlouhodobá vize města je komplexní strategický cíl stanoven pro rok 2020.

Rozvoj obytných a rekreačních funkcí města s využitím výhodné dopravní polohy, diverzifikovaná ekonomická struktura města, zlepšení sociálně-demografických charakteristik města Chrastavy a stabilizace obyvatelstva.

F.2 DÍLČÍ STRATEGICKÉ CÍLE

Na základě analytických závěrů, formulované vize města a stanoveného komplexního strategického cíle byly navrženy čtyři dílčí cíle pro plnění do roku 2020:

- **DC01** Výrazné zlepšení vzhledu města, veřejného pořádku a pocitu bezpečí jeho obyvatel
- **DC02** Rozvinutá vybavenost města potřebnými službami, rozšířená nabídka volnočasových aktivit, realizace efektivních sociálních a vzdělávacích programů
- **DC03** Rozšířená nabídka různých forem bydlení na území města a zajištěná související infrastruktura
- **DC04** Zvýšení přínosů z řízeného rozvoje cestovního ruchu

Indikátory splnění strategických cílů:	<ul style="list-style-type: none">➤ stabilizace / nárůst počtu obyvatel města➤ zlepšené vnímání bezpečí obyvateli města➤ zlepšená věková struktura obyvatel (snížení průměrného věku obyvatel města, snížení podílu rizikových skupin)➤ zlepšená vzdělanostní struktura obyvatel (nárůst počtu obyvatel s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním)➤ příznivá ekonomická struktura obyvatel (nárůst podílu pracujících a podnikajících osob ve službách a dalších progresivních odvětvích, nárůst podílu osob zaměstnaných a podnikajících ve městě)➤ uspokojenost poptávky po různých druzích bydlení➤ vyvážená struktura služeb ve městě➤ počet spokojených návštěvníků města➤ zavedený systém sledování návštěvnosti města
--	---

Strategické cíle budou naplňovány dílčími postupnými kroky prostřednictvím dvou na sebe navazujících střednědobých programů rozvoje města. První střednědobý program je zpracován na období 2009 – 2013 (pro zajištění časové kompatibility s programovacím obdobím Evropské unie v souvislosti s čerpáním rozvojových prostředků ze Strukturálních fondů). V rámci následujícího programu rozvoje, jehož zpracování se předpokládá v roce 2013, bude jednak vyhodnocena celková realizaci prvního střednědobého programu a jednak bude věcně a časově definováno následující programovací období (předpoklad 2014-2020).

G. PROGRAMOVÉ ÚKOLY ROZVOJE MĚSTA CHRÁSTAVY - 2009-2013

V rámci zpracování střednědobého programu rozvoje města na období 2009 – 2013 jsou jednotlivé postupné kroky formulovány tak, aby maximálně efektivním způsobem vedly k dosažení strategických cílů, tzn., že jednotlivé realizační kroky budou naprogramovány v co nejnižší úrovni obecnosti s jasně formulovanými aktivitami a výstupy. V maximální možné míře je kladen důraz též na provázanost a koncentraci realizačních kroků programu pro zajištění ekonomických úspor z rozsahu a pro zajištění maximálního financování z externích finančních zdrojů (s orientací na nízkonákladové zdroje).

G.1 VYMEZENÍ A PŘEHLED PROGRAMOVÝCH ÚKOLŮ

Jednotlivé Programové úkoly (dále také jen PÚ) jsou koncipovány jako logické celky tvořené dílčími aktivitami. Postupná realizace aktivit, resp. programových úkolů povede k naplňování strategických cílů. Struktura aktivit umožní komplexní realizaci ucelených rozvojových témat nebo místně vymezených oblastí. Formulované programové úkoly a jejich aktivity plně odráží analytické výstupy a jejich objektivizovanou prioritizaci. Z objektivizovaných analytických závěrů nevyplývá zvýšená potřeba realizovat v návrhovém období 2009 – 2013 jiné než níže uvedené programové úkoly (např. nejsou zařazeny aktivity z oblasti zdravotnictví, sociální péče, jiné než aktivitami definované infrastruktury, apod.). Všechny návrhy nezařazené přímo do programu rozvoje města v programovacím období 2009 – 2013, ale žádoucí vzhledem k výsledkům analýzy a k dlouhodobému socio-ekonomickému vývoji města, však budou soustředěny do tzv. **zásobníku aktivit** (popis a účel je uveden v další části dokumentu).

Číselná označení programových úkolů, resp. aktivit slouží pouze pro orientaci a neoznačují preference jednotlivých témat. Pořadí realizace jednotlivých aktivit, a tím i doporučené priority plnění programových úkolů, je uvedeno v kapitole H.1.

Přehled programových úkolů (PÚ):

Označení	Název programového úkolu	Počet aktivit
PÚ01	Zvýšení atraktivity, doplnění vybavenosti a dostupnosti centra města	4
PÚ02	Revitalizace nábřeží Jeřice a okolí	5
PÚ03	Zázemí pro volnočasové aktivity, sport a kulturu	5
PÚ04	Kvalitní nabídka základního školství, předškolních zařízení a podpora aktivit pro rozvoj vzdělanosti	4
PÚ05	Řešení situace v lokalitách s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel	4
PÚ06	Rozvoj podmínek pro kvalitní bydlení včetně infrastruktury a další vybavenosti	6
PÚ07	Zajištění podmínek pro řízený rozvoj cestovního ruchu	4
PÚ08	Rozvoj cyklotras a navazujících aktivit	2

G.2 POPIS PROGRAMOVÝCH ÚKOLŮ

PÚ01 Zvýšení atraktivity, doplnění vybavenosti a dostupnosti centra města

Zlepšený stav centra města pozitivně působí jak na místní obyvatele (zvyšuje atraktivitu města, funkčnost, buduje pocit sounáležitosti obyvatel města, je pozitivním prvkem v regionální a municipální konkurenci), tak na návštěvníky a jejich následné reference, zvyšující turistickou poptávku. Vybavenost centra a jeho dostupnost jsou důležité i pro zvýšení pocitu sounáležitosti občanů s městem – je to jejich centrum.

Aktivity programového úkolu:

Označení	Název aktivity	Vazby na dílčí cíle
A01-01	Zlepšení vybavenosti veřejných prostranství, jejich systematická údržba a zajištění bezbariérové přístupnosti	DC01, DC02
A01-02	Systém parkování v centru města	DC01, DC04
A01-03	Rekonstrukce autobusového nádraží	DC01, DC02
A01-04	Podpora vzniku a rozšíření doplňkových služeb v centru	DC02, DC04

PÚ02 Revitalizace nábřeží Jeřice a okolí

Pro zlepšení životního prostředí v blízkosti centrální části města je nezbytná úprava základní komunikační sítě (odlehčení dopravy přes centrum) stejně jako dobudování kanalizační sítě. V návaznosti na realizaci těchto aktivit bude možné změnit okolí říčky Jeřice ze současné podoby na plnohodnotný městský prostor, plnící zejména funkce komunikační a rekreační. Významným dlouhodobým úkolem je postupná revitalizace lokalit, dříve využívaných pro výrobu, sklady, apod., kterých je v okolí Jeřice několik.

Aktivity programového úkolu:

Označení	Název aktivity	Vazby na dílčí cíle
A02-01	Přeložka silnice II/592 (Pobřežní ul.)	DC01, DC03
A02-02	Dobudování kanalizační sítě	DC03, DC01
A02-03	Úpravy další komunikační sítě a veřejných prostranství v okolí řeky	DC01, DC03
A02-04	Revitalizace toku Jeřice a jejích přítoků	DC01, DC04
A02-05	Příprava řešení hrozících brownfields (opuštěných výrobních areálů) a podpora žádoucích změn využití objektů	DC01

PÚ03 Zázemí pro volnočasové aktivity, sport a kulturu

Vytvoření zázemí pro trávení volného času je nezbytným předpokladem pro zvýšení kvality obytné funkce města a snížení závislosti na nabídce v blízkém krajském městě. Cílem programového úkolu je připravit podmínky pro realizaci volnočasových aktivit v návaznosti na nové podmínky a společenské trendy s ohledem na očekávaný demografický vývoj a s úmyslem přispět k prevenci sociálně-patologických jevů. Kvalitní zázemí pro trávení volného času je jedním z významných předpokladů atraktivity města jako kvalitní lokality pro trvalé bydlení. Realizace aktivit napomůže rovněž ke zvýšení nabídky a vybavenosti města pro jeho návštěvníky.

Aktivity programového úkolu:

Označení	Název aktivity	Vazby na dílčí cíle
A03-01	Modernizace a dobudování multifunkčního areálu (TJ Spartak)	DC02, DC04
A03-02	Rekonstrukce objektu Společenského klubu	DC02
A03-03	Zpřístupnění venkovních školních hřišť	DC02, DC03
A03-04	Doplnění lokalit pro volnočasové aktivity	DC02, DC01, DC04
A03-05	Výstavba víceúčelového společenského sálu pro kulturní aktivity	DC02

PÚ04 Kvalitní nabídka základního školství, předškolních zařízení a podpora aktivit pro rozvoj vzdělanosti

Vytvoření optimální sítě základního školství a jeho zázemí je dokončením procesu, zahájeného již v uplynulém období. Cílovým stavem je funkční síť, splňující veškeré podmínky pro úspěšné plnění vzdělávacích a výchovných funkcí školy při respektování ekonomické efektivity provozu. Kvalitní (nadstandardní) nabídka a výsledky ZŠ a MŠ by se měla stát významnou předností Chrastavy a jedním z pilířů nabídky služeb pro stávající i nové obyvatele města.

Jedním z předpokladů zlepšení demografické a vzdělanostní struktury je také rozšíření nabídky vzdělávacích aktivit pro různé věkové a sociální skupiny obyvatel na území města. Jako slabá stránka byla identifikována absence středního školství i dalšího celoživotního a odborného vzdělávání. Doplnění těchto aktivit může výrazně napomoci stabilizaci obyvatelstva a snížení závislosti na dojížděci do krajského města. K tomu je velmi žádoucí dobrá spolupráce města s rozhodujícími místními ekonomickými subjekty, stejně jako s neziskovým sektorem, spolky, církvemi atd. Cílem je zvýšit uplatnitelnost obyvatel na trhu práce a preventivně tak působit v sociální oblasti.

Aktivity programového úkolu:

Označení	Název aktivity	Vazby na dílčí cíle
A04-01	Dokončení komplexního řešení areálů základní školy (změna využití objektu ZŠ v Revoluční ul., komplexní modernizace školního areálu u kostela)	DC02
A04-02	Zvýšení kapacity, zlepšení kvality a vybavení sítě předškolních zařízení	DC02
A04-03	Zajištění co nejlepších podmínek pro výchovně-vzdělávací proces	DC02
A04-04	Aktivizace a podpora efektivních forem spolupráce veřejné správy, soukromého sektoru a neziskových organizací, zejména podpora vzniku a rozšiřování vzdělávacích aktivit a programů na území města	DC01, DC02

PÚ05 Řešení situace v lokalitách s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel

Mezi nejsilněji vnímaná negativa města patří situace v okolí ubytovny „Kovák“ a v dalších problémových lokalitách. Tato složitá problematika vyžaduje komplexní řešení, spočívající v kombinaci technických, sociálních a bezpečnostních opatření.

Aktivity programového úkolu:

Označení	Název aktivity	Vazby na dílčí cíle
A05-01	Komplexní sociální program pro obyvatele sociálně problémových lokalit	DC02, DC01
A05-02	Změna využití lokality „Kovák“	DC03, DC01
A05-03	Podpora systémového rozvoje sociálních služeb, zpracování Komunitního plánu města a následný průběžný monitoring jeho naplňování	DC02, DC01
A05-04	Realizace systematických opatření k zajištění veřejného pořádku (s účinkem pro celé území města)	DC01

PÚ06 Rozvoj podmínek pro kvalitní bydlení včetně infrastruktury a další vybavenosti

Jednou ze základních podmínek pro další rozvoj města je kvalitní nabídka bydlení s dostatečným zázemím. V rámci tohoto programového úkolu je věnována pozornost jednak bytovému fondu ve vlastnictví města a jednak přípravě podmínek pro individuální výstavbu. Cílem řešení situace ve vlastním městském bytovém fondu je zajistit kvalitní bydlení v městských bytech (sociální bydlení). Nedílnou součástí zlepšené nabídky je také kvalitní dodávka energií, dopravní dostupnost a přiměřená občanská vybavenost lokalit. V rámci přípravy nové bytové výstavby, tzn. výstavby bytových domů a individuální bytové výstavby je cílem jednak udržet mladé obyvatele ve městě a jednak přilákat do města obyvatele nové (oživení, restrukturalizace demografické základny). Velkou pozornost je nutné věnovat dopravní infrastruktuře, která je vnímána jako podstatný předpoklad dobrého bydlení.

Aktivity programového úkolu:

Označení	Název aktivity	Vazby na dílčí cíle
A06-01	Příprava lokalit pro bytovou výstavbu (zejména individuální)	DC03
A06-02	Systémová údržba a úpravy místních komunikací a průjezdných úseků silnic	DC03
A06-03	Systémové řešení negativních vlivů dopravy (zejména nákladní) na životní prostředí	DC03, DC01
A06-04	Podpora komplexního řešení v soustředěných lokalitách bytových domů (kanalizace, blokové kotelny, dopravní přístupnost a parkování, veřejná prostranství, doplňková občanská vybavenost)	DC03, DC01, DC02
A06-05	Podpora výstavby malometrážních bytů	DC03
A06-06	Dokončení privatizace vybraného bytového fondu města a zlepšení technického stavu zbývajících bytového fondu v majetku města	DC03

PÚ07 Zajištění podmínek pro řízení rozvoj cestovního ruchu

Pro rozvoj cestovního ruchu zcela nezbytné zlepšení stavu řízení této oblasti, významná je též oblast přípravy, realizace a nabídky specifických turistických produktů, které jsou v rámci domácího i zahraničního ruchu stále oblíbenější. V rámci plnění tohoto programového úkolu věnována pozornost také konkrétním atraktivitám (městské koupaliště) a službám (ubytovací a stravovací kapacity ve městě jako základnímu předpokladu efektivního rozvoje a

ekonomizace cestovního ruchu). Mimo to je třeba rozšířit služby městského informačního centra směrem k budování partnerství v cestovním ruchu, tvorby propagačních materiálů, k efektivní prezentaci atraktivit města při nejrůznějších příležitostech, budování a realizace účinné marketingové strategie a v neposlední řadě též zajištění kvalifikovaného informačního a rezervačního servisu.

Aktivity programového úkolu:

Označení	Název aktivity	Vazby na dílčí cíle
A07-01	Podpora rozvoje služeb cestovního ruchu (ubytování, stravování, doplňkové služby)	DC04, DC02
A07-02	Zavedení efektivního systému řízení cestovního ruchu, municipálního marketingu	DC04
A07-03	Tvorba produktů cestovního ruchu, revitalizace stávajících atraktivit cestovního ruchu a podpora vzniku nových	DC04
A07-04	Modernizace areálu koupaliště	DC04, DC02

PÚ08 Rozvoj cyklotras a navazujících aktivit

Jedním z konkrétních opatření pro rozvoj cestovního ruchu i pro místní cyklodopravu je komplexní řešení tras a stezek, včetně jejich značení a dalších náležitostí. Město Chrastava se díky své poloze může stát významným centrem cyklistiky a k tomu je potřeba podpořit také veškeré další služby a aktivity, vázané na cyklistiku, příp. i další příbuzné pohybové aktivity (např. in-line turistika).

Aktivity programového úkolu:

Označení	Název aktivity	Vazby na dílčí cíle
A08-01	Vybudování systému městských cyklotras s návazností na širší okolí města	DC04, DC02
A08-02	Podpora vzniku a rozšíření navazujících služeb pro cyklisty	DC04, DC02

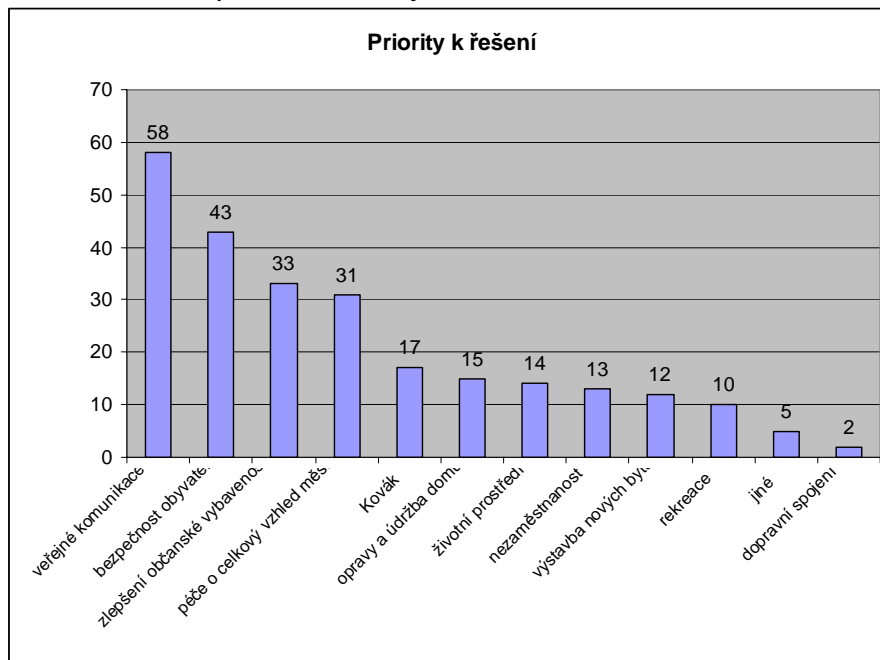
H. ROZVOJOVÉ AKTIVITY - 2009-2013

H.1 STANOVENÍ DŮLEŽITOSTI ROZVOJOVÝCH AKTIVIT (PRIORIZACE)

Doporučené pořadí důležitosti rozvojových aktivit (neboli jejich prioritizace) bylo stanoveno obdobně jako u SWOT analýzy prostřednictvím objektivizace členy řešitelského týmu a expertní pracovní skupiny. Všechny rozvojové aktivity byly hodnoceny jednotlivě každým členem (stanovením pořadí 1.-34.) a následně souhrnně vyhodnoceny, a to jak v úrovni aktivit, tak i programových úkolů. Takto stanovené pořadí by mělo sloužit jako základ pro další nutnou objektivizaci – zejména ve vazbě na reálné možnosti využití dostupných zdrojů. V dalších kapitolách Programu rozvoje města je uvedeno a zdůvodněno doporučení pro další použití těchto výstupů, a to především jako „živé“ databáze rozvojových aktivit a podkladu pro koncepční rozhodování orgánů města.

Poměrně zajímavé je také porovnání výsledků bodování s **názory občanů**, které vyplynuly z odpovědí na **dotazníkové šetření**, které proběhlo v průběhu června a července 2008. Jedním z jeho cílů bylo porovnání s názory obyvatel města v roce 1996 (kdy proběhla obdobná anketa, většina otázek byla použita shodně pro porovnání).

Ve vnímání priorit k řešení (otázka č.10 „Jaké problémy by se měly podle Vás přednostně řešit v našem městě?“) došlo k poměrně výrazným posunům, poklesl především význam oprav a údržby domů (z 1. na 5. místo), nižší prioritu získala také oblast životního prostředí a výstavba nových bytů, potvrdilo se i zlepšení dopravního spojení (pokles v pořadí z 8. na 10. místo). Potřeba řešení stavu veřejných komunikací postoupila ze 4. na 1. místo a je tedy respondenty (43,9%) vnímána jako zásadní priorita města. Podobně výrazné zvýšení významu se týká rovněž oblasti bezpečnosti obyvatel (postup ze 6. na 2. místo). Pokud k tomu přičteme i „hlasy pro Kovák“ (který vzhledem ke srovnání s r.1996 nebyl zařazen do pořadí, ale obsadil by 5. místo), tak se téma bezpečnosti a jejích sociálních okolností stává nejvíce preferovanou oblastí pro řešení v nejbližším období.

Výsledky bodování členů řešitelského týmu a expertní pracovní skupiny (stanovení důležitosti) byly využity také pro naplnění karet aktivit (viz. kapitola H.2), zejména pokud jde o stanovení termínů realizace a návrh na zařazení do „prioritních“ aktivit nebo do „zásobníku“ aktivit.

V následujících tabulkách jsou přehledně uvedeny výsledky prioritizace – výsledné pořadí důležitosti programových úkolů a rozvojových aktivit.

Stanovení důležitosti (priorizace) programových úkolů

Označení	Název programového úkolu	Průměr	Pořadí
PÚ05	Řešení situace v lokalitách s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel	13,57	1.
PÚ01	Zvýšení atraktivity, doplnění vybavenosti a dostupnosti centra města	14,62	2.
PÚ06	Rozvoj podmínek pro kvalitní bydlení včetně infrastruktury a další vybavenosti	15,44	3.
PÚ02	Revitalizace nábřeží Jeřice a okolí	16,41	4.
PÚ04	Kvalitní nabídka základního školství, předškolních zařízení a podpora aktivit pro rozvoj vzdělanosti	18,39	5.
PÚ03	Zázemí pro volnočasové aktivity, sport a kulturu	19,86	6.
PÚ07	Zajištění podmínek pro řízený rozvoj cestovního ruchu	21,80	7.
PÚ08	Rozvoj cyklotras a navazujících aktivit	22,87	8.

Komentář zpracovatele:

Pořadí programových úkolů nebylo stanovováno samostatně, tabulka uvádí „zpětné“ vyhodnocení na základě bodování rozvojových aktivit. Průměrné hodnocení tak znamená průměr pořadí, přiděleného hodnotiteli všem aktivitám příslušným k danému programovému úkolu. Výsledek je tedy ovlivněn tímto přiřazením, ale celkově potvrzuje dříve učiněné závěry. Žádný z programových úkolů se v hodnocení výrazně neodlišuje od ostatních (ani jedním směrem), což lze považovat za potvrzení dobré vyváženosti systému navržených PÚ.

STANOVENÍ DŮLEŽITOSTI (PRIORIZACE) AKTIVIT			
označení	název aktivity	průměr	pořadí
A05-02	Změna využití lokality „Kováč“	7,63	1.
A06-02	Systémová údržba a úpravy místních komunikací a průjezdných úseků silnic	8,21	2.
A02-02	Dobudování kanalizační sítě	8,47	3.
A05-04	Realizace systematických opatření k zajištění veřejného pořádku (s účinkem pro celé území města)	10,26	4.
A06-04	Podpora komplexního řešení v soustředěných lokalitách bytových domů (kanalizace, blokové kotelny, dopravní přístupnost a parkování, veřejná prostranství, doplňková občanská vybavenost)	12,21	5.
A01-01	Zlepšení vybavenosti veřejných prostranství, jejich systematická údržba a zajištění bezbariérové přístupnosti	12,89	6.
A04-01	Dokončení komplexního řešení areálů základní školy (změna využití objektu ZŠ v Revoluční ul., komplexní modernizace školního areálu u kostela)	13,53	7.
A02-01	Přeložka silnice II/592 (Pobřežní ul.)	13,63	8.
A01-02	Systém parkování v centru města	14,47	9.
A06-01	Příprava lokalit pro bytovou výstavbu (zejména individuální)	14,95	10.
A01-03	Rekonstrukce autobusového nádraží	15,42	11.
A01-04	Podpora vzniku a rozšíření doplňkových služeb v centru	15,68	12.
A03-01	Modernizace a dobudování multifunkčního areálu (TJ Spartak)	17,11	13.
A03-02	Rekonstrukce objektu Společenského klubu	17,21	14.
A02-05	Příprava řešení hrozících brownfields (opuštěných výrobních areálů) a podpora žádoucích změn využití objektů	17,84	15.
A05-01	Komplexní sociální program pro obyvatele sociálně problémových lokalit	18,05	16.
A06-03	Systémové řešení negativních vlivů dopravy (zejména nákladní) na životní prostředí	18,26	17.
A05-03	Podpora systémového rozvoje sociálních služeb, zpracování Komunitního plánu města a následný průběžný monitoring jeho naplňování	18,32	18.
A06-05	Podpora výstavby malometrážních bytů	18,42	19.
A07-01	Podpora rozvoje služeb cestovního ruchu (ubytování, stravování, doplňkové služby)	19,21	20.
A03-04	Doplnění lokalit pro volnočasové aktivity	19,26	21.
A04-03	Zajištění co nejlepších podmínek pro výchovně-vzdělávací proces	19,37	22.
A04-02	Zvýšení kapacity, zlepšení kvality a vybavení sítě předškolních zařízení	19,95	23.
A02-03	Úpravy další komunikační sítě a veřejných prostranství v okolí řeky Jeřice	20,00	24.
A06-06	Dokončení privatizace vybraného bytového fondu města a zlepšení technického stavu zbývajících bytového fondu v majetku města	20,58	25.
A04-04	Aktivizace a podpora efektivních forem spolupráce veřejné správy, soukromého sektoru a neziskových organizací, zejména podpora vzniku a rozšiřování vzdělávacích aktivit a programů na území města	20,74	26.
A08-01	Vybudování systému městských cyklotras s návazností na širší okolí města	21,68	27.
A03-05	Výstavba víceúčelového společenského sálu pro kulturní aktivity	21,84	28.
A02-04	Revitalizace toku Jeřice a jejich přítoků	22,11	29.
A07-02	Zavedení efektivního systému řízení cestovního ruchu, municipálního marketingu	22,26	30.
A07-04	Modernizace areálu koupaliště	22,37	31.
A07-03	Tvorba produktů cestovního ruchu, revitalizace stávajících atraktivit cestovního ruchu a podpora vzniku nových	23,37	32.
A03-03	Zpřístupnění venkovních školních hřišť	23,89	33.
A08-02	Podpora vzniku a rozšíření navazujících služeb pro cyklisty	24,05	34.

H.2 ČASOVÝ PLÁN REALIZACE A KARTY ROZVOJOVÝCH AKTIVIT

Karty rozvojových aktivit jsou navrženy jako přehledný a snadno použitelný nástroj pro shrnutí základních informací o jednotlivých aktivitách a pro další práci s nimi – tedy zejména pro sledování (monitoring) jejich plnění.

Některé aktivity byly definovány poměrně obecně a proto je v této fázi přípravy problematické naplnění některých jejich atributů. Tyto budou doplněny po konkretizaci a vyjasnění náplně dané aktivity. Proto jsou karty aktivit rozděleny do dvou skupin:

39. základní **skupina prioritních aktivit** (tj. těch, jejich příprava, příp. realizace buď již byla zahájena nebo má být zahájena v roce 2009,
40. **Zásobník aktivit**, do kterého jsou zařazeny ostatní aktivity, jejichž realizace se předpokládá v pozdějším období. K zařazení do Zásobníku aktivit je v současné době navrženo 11 položek.

Pro návrh tohoto rozdělení byly využity a zváženy všechny dostupné podklady, výsledná podoba tedy vznikla na základě vyhodnocení analytických závěrů, diskusí v pracovní skupině, dříve přijatých rozhodnutí orgánů města, názorů veřejnosti i stanovení důležitosti jednotlivých aktivit výše popsaným způsobem.

Časový plán aktivit i karty aktivit byly upraveny a doplněny podle závěrečných připomínek členů pracovní skupiny po projednání na společném pracovním jednání PS a zastupitelstva města dne 24.11.2008.

Karty aktivit jsou zařazeny jako **samostatná příloha č.1** Programu rozvoje města.

V následující tabulce (harmonogramu) jsou shrnuty zásadní závěry z procesu prioritizace rozvojových aktivit a následně proběhlých konzultací a diskusí s členy pracovní skupiny a dalšími odborníky. Také tento **časový plán realizace rozvojových aktivit** je zpracován tak, aby se mohl stát jedním ze základních nástrojů pro monitoring plnění Programu rozvoje města. V rámci monitoringu by také měla být potvrzena nebo naopak upravena časová reálnost některých investic, zařazených do rozvojových aktivit.

* * * *

Program rozvoje města Chrastava

2009 – 2013

ČASOVÝ PLÁN REALIZACE ROZVOJOVÝCH AKTIVIT

prog.úkol	označení	název aktivity	2009	2010	2011	2012	2013
PÚ01	A01-01	Zlepšení vybavenosti veřejných prostranství, jejich systematická údržba a zajištění bezbariérové přístupnosti					
	A01-02	Systém parkování v centru města					
	A01-03	Rekonstrukce autobusového nádraží					
	A01-04	Podpora vzniku a rozšíření doplňkových služeb v centru					
PÚ02	A02-01	Přeložka silnice II/592 (Pobřežní ul.)					
	A02-02	Dobudování kanalizační sítě					
	A02-03	Úpravy další komunikační sítě a veřejných prostranství v okolí řeky Jeřice					
	A02-04	Revitalizace toku Jeřice a jejich přítoků					
	A02-05	Příprava řešení hrozcích brownfields (opuštěných výrobních areálů) a podpora žádoucích změn využití objektů					
PÚ03	A03-01	Modernizace a dobudování multifunkčního areálu (TJ Spartak)					
	A03-02	Rekonstrukce objektu Společenského klubu					
	A03-03	Zpřístupnění venkovních školních hřišť					
	A03-04	Doplnění lokalit pro volnočasové aktivity					
	A03-05	Výstavba víceúčelového společenského sálu pro kulturní aktivity					
PÚ04	A04-01	Dokončení komplexního řešení areálů základní školy (změna využití objektu ZŠ v Revoluční ul., komplexní modernizace školního areálu u kostela)					
	A04-02	Zvýšení kapacity, zlepšení kvality a vybavení sítě předškolních zařízení					
	A04-03	Zajištění co nejlepších podmínek pro výchovně-vzdělávací proces					
	A04-04	Aktivizace a podpora efektivních forem spolupráce veřejné správy, soukromého sektoru a neziskových organizací, zejména podpora vzniku a rozšiřování vzdělávacích aktivit a programů na území města					
PÚ05	A05-01	Komplexní sociální program pro obyvatele sociálně problémových lokalit					
	A05-02	Změna využití lokality „Kovák“					
	A05-03	Podpora systémového rozvoje sociálních služeb, zpracování komunitního plánu města a následný průběžný monitoring jeho naplňování					
	A05-04	Realizace systematických opatření k zajištění veřejného pořádku (s účinkem pro celé území města)					
PÚ06	A06-01	Příprava lokalit pro bytovou výstavbu (zejména individuální)					
	A06-02	Systémová údržba a úpravy místních komunikací a průjezdných úseků silnic					
	A06-03	Systémové řešení negativních vlivů dopravy (zejména nákladní) na životní prostředí					
	A06-04	Podpora komplexního řešení v soustředěných lokalitách bytových domů (kanalizace, blokové kotelny, dopravní přístupnost a parkování, veř. prostranství, doplňková obč. vybavenost)					
	A06-05	Podpora výstavby malometrážních bytů					
	A06-06	Dokončení privatizace vybraného bytového fondu města a zlepšení technického stavu zbývajících bytového fondu v majetku města					
PÚ07	A07-01	Podpora rozvoje služeb cestovního ruchu (ubytování, stravování, doplňkové služby)					
	A07-02	Zavedení efektivního systému řízení cestovního ruchu, municipálního marketingu					
	A07-03	Tvorba produktů cestovního ruchu, revitalizace stávajících aktivit cestovního ruchu a podpora vzniku nových					
	A07-04	Modernizace areálu koupaliště					
PÚ08	A08-01	Výbudování systému městských cyklotras s návazností na širší okolí města					
	A08-02	Podpora vzniku a rozšíření navazujících služeb pro cyklisty					
prog.úkol	označení	název aktivity	2009	2010	2011	2012	2013
Legenda:		příprava aktivity					
		realizace aktivity					
		ZAŘADIT DO ZÁSOBNÍKU AKTIVIT					

H.3 ZÁSADY REALIZACE PROGRAMU ROZVOJE MĚSTA V ROCE 2009

Ze závěrů kapitoly H.2 vyplývají prioritní rozvojové aktivity, kterým by měla být věnována pozornost v roce 2009. Z navrženého a projednaného časového plánu aktivit byly převzaty dvě skupiny rozvojových aktivit, a sice:

A. rozvojové aktivity, určené (doporučené) k realizaci v roce 2009

Do této skupiny jsou zařazeny aktivity, které buď již byly zahájeny nebo jejichž realizace je již připravena a je zajištěn také zdroj pro jejich financování (minimálně pro příslušnou fázi nebo etapu, naplánovanou na rok 2009) a realizace bude zahájena v průběhu roku 2009.

B. rozvojové aktivity, určené (doporučené) k zahájení přípravy

Do této skupiny jsou zařazeny aktivity, pro které je nutné zahájit v průběhu roku 2009 jejich přípravnou fázi. Patří sem i takové aktivity, u kterých se předpokládá v prvním pololetí roku 2009 zajištění intenzivní přípravy a z důvodu vysoké priority je velmi žádoucí v druhém pololetí zahájit jejich realizaci.

Tato konkretizace rozvojových aktivit pro daný rok je chápána jako základní jádro „akčního plánu“, který by měl být jednoduchým a účinným nástrojem pro realizační fázi Programu rozvoje města. **Akční plán** (nejlépe pro období jednoho rozpočtového roku) by dále mohl obsahovat rozpracování jednotlivých aktivit do dílčích akcí, u kterých lze definovat odpovědnost, termíny plnění, potřebné náklady, zdroje a další jejich důležité atributy. Hlavním smyslem akčního plánu je vytvořit pro všechny dotčené subjekty (garanty aktivit, příslušné orgány města a odbory MÚ, atd.) snadno dostupný a použitelný manuál pro podrobnější rozpracování PRM, sledování vývoje plnění jednotlivých aktivit a následné vyhodnocení. Akční plán by měl být projednán a schvalován zastupitelstvem města.

Zpracování Akčního plánu a jeho následná kontrola by měli být úkolem určené výkonné jednotky – v tomto případě zřejmě Odboru rozvoje, dotací a správy majetku MÚ. Tyto činnosti by se měly stát součástí systematického monitoringu (viz kap. H.4) Pro jejich zajištění je možné využít i spolupráci s externím subjektem, např. ve formě metodické podpory.

Zvláštní pozornost a přístup by měl být v roce 2009 věnován zajištění realizace programového úkolu **PÚ05** (Řešení situace v lokalitách s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel), který byl v procesu prioritizace identifikován jako nejdůležitější a nejnaléhavější. Vzhledem k tomu, že zahrnuje několik vzájemně provázaných aktivit, které nebyly zcela definovány při naplňování karet aktivit, je velmi žádoucí určit co nejdříve konkrétní odpovědnost za jejich přípravu a plnění (garantem jsou samosprávné orgány města, ale není určen výkonný článek nebo konkrétní odpovědná osoba).

Přehled rozvojových aktivit, zařazených do obou výše uvedených skupin je přehledně uveden v následujících tabulkách.

Z tabulek (přehledu aktivit určených k realizaci nebo přípravě v r.2009) vyplývá, že **celkový nárok na rozpočet města v roce 2009 činí cca 13,1 mil.Kč**. Ze závěrů Finanční analýzy (viz kapitola C.4) vyplynulo, že na financování nadstandardních aktivit určených na samosprávný rozvoj města zbývá v průměru cca 22,5 mil.Kč ročně. To znamená, že město může využít rozdíl (tj. „rezervu“ ve výši cca 12 mil.Kč) pro jiné účely.

Program rozvoje města Chrastava

Akční plán pro rok 2009**A. PŘEHLED ROZVOJOVÝCH AKTIVIT URČENÝCH K REALIZACI**

označení	název aktivity	garant	náklady MCh	náklady ostatní
A01-01	Zlepšení vybavenosti veřejných prostranství, jejich systematická údržba a zajištění bezbariérové přístupnosti	MCh - ORD SM	1000	
A01-03	Rekonstrukce autobusového nádraží	MCh - ORD SM	600	3600
A02-01	Přeložka silnice II/592 (Pobřežní ul.)	KSS LK	0	40000
A02-02	Dobudování kanalizační sítě	MCh - ORD SM	0	10000
A03-02	Rekonstrukce objektu Společenského klubu	MCh - ORD SM	1500	16500
A03-04	Doplnění lokalit pro volnočasové aktivity	MCh - ORD SM	600	
A04-03	Zajištění co nejlepších podmínek pro výchovně-vzdělávací proces	ZŠ Chrastava	400	
A04-04	Aktivizace a podpora efektivních forem spolupráce veřejné správy, soukromého sektoru a neziskových organizací, zejména podpora vzniku a rozšiřování vzdělávacích aktivit a programů na území města	MCh - samospráva	100	
A06-01	Příprava lokalit pro bytovou výstavbu (zejména individuální)	MCh - ORD SM	0	
A06-02	Systémová údržba a úpravy místních komunikací a průjezdních úseků silnic	MCh - ORD SM	4100	
A06-04	Podpora komplexního řešení v soustředěných lokalitách bytových domů (kanalizace, blokové kotelny, dopravní přístupnost a parkování, veř. prostranství, doplňková obč. vybavenost)	MCh - ORD SM	1000	
A06-06	Dokončení privatizace vybraného bytového fondu města a zlepšení technického stavu zbývajících bytového fondu v majetku města	MBD Chrastava	2000	
A07-01	Podpora rozvoje služeb cestovního ruchu (ubytování, stravování, doplňkové služby)	MCh - Infocentrum	0	
		celkem	11300	

Program rozvoje města Chrastava

Akční plán pro rok 2009**B. PŘEHLED ROZVOJOVÝCH AKTIVIT URČENÝCH K PŘÍPRAVĚ**

označení	název aktivity	garant	poznámka	náklady MCh
A03-01	Modernizace a dobudování multifunkčního areálu (TJ Spartak)	MCh - ORDSM	příprava	100
A03-03	Zpřístupnění venkovních školních hřišť	ZŠ Chrastava	příprava	50
A04-01	Dokončení komplexního řešení areálů základní školy (změna využití objektu ZŠ v Revoluční ul., komplexní modernizace školního areálu u kostela)	MCh - ORDSM	příprava	1000
A04-02	Zvýšení kapacity, zlepšení kvality a vybavení sítě předškolních zařízení	MCh - ORDSM	příprava	0
A05-01	Komplexní sociální program pro obyvatele sociálně problémových lokalit	MCh - OZO	příprava a zahájení realizace	100
A05-02	Změna využití lokality „Kovák“	MCh - ORDSM	příprava	50
A05-03	Podpora systémového rozvoje sociálních služeb, zpracování Komunitního plánu města a následný průběžný monitoring jeho naplňování	MCh - OZO	příprava a zahájení realizace	250
A05-04	Realizace systematických opatření k zajištění veřejného pořádku (s účinkem pro celé území města)	MCh - samospráva	příprava	50
A07-02	Zavedení efektivního systému řízení cestovního ruchu, municipálního marketingu	MCh - Infocentrum	příprava a zahájení realizace	100
A07-03	Tvorba produktů cestovního ruchu, revitalizace stávajících atraktivit cestovního ruchu a podpora vzniku nových	MCh - Infocentrum	příprava a zahájení realizace	100
			celkem	1800

H.4 ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ

Doporučené zásady monitoringu Programu rozvoje města

Pro následující období doporučuje zpracovatel vytvořit a zavést jednoduchý, ale funkční systém sledování a vyhodnocování plnění Programu rozvoje města Chrastavy (PRMCh), postavený na těchto doporučených principech:

- Celkovou odpovědnost za plnění PRMCh má zastupitelstvo města.
- Za koordinaci plnění je odpovědná určená výkonná jednotka – Odbor rozvoje, dotací a správy majetku MÚ.
- Pro průběžné sledování, projednání změn a částečnou veřejnou kontrolu je doporučeno transformovat pracovní skupinu, která se podílela na zpracování PRMCh, na skupinu monitorovací a potvrdit její mandát rozhodnutím zastupitelstva (skupina může dostat i statut komise zastupitelstva).
- Odpovědnost za plnění konkrétní rozvojové aktivity nese její určený garant (dle karty aktivity).
- Usnesením zastupitelstva jsou stanoveny termíny předložení zprávy o plnění PRMCh, a to minimálně 1x za rok.
- Zpráva o plnění může být spojena s předložením tzv. Akčního plánu (viz kap. H.3).
- Velmi vhodné je sladit termíny projednání Zprávy o plnění (a Akčního plánu) s přípravou rozpočtu města na další rok (použít Akční plán jako podklad a argumentaci pro návrh rozpočtu).
- Práce s Akčním plánem by měla být přizpůsobena pravidlům a zvyklostem Města (Městského úřadu), zejména by měly být jednoznačně stanoveny povinnosti a kompetence.
- Akční plán by měl být zpracován, průběžně kontrolován a aktualizován určenou výkonnou jednotkou (Odborem rozvoje, dotací a správy majetku MÚ).
- Pro realizaci některých rozvojových aktivit nebo celých programových úkolů je možné ustavit speciální orgán nebo skupinu, pověřenou zajištěním konkrétních činností (např. koordinací přípravné fáze a zpracováním návrhu realizace).

Zhodnocení průběhu zpracování a projednání PRMCh

Program rozvoje města Chrastava vznikl v průběhu roku 2008 na základě rozhodnutí vedení města. Jeho hlavním cílem bylo mít k dispozici komplexní rozvojový materiál, který bude v následujícím období základem pro rozhodování orgánů města v otázkách rozvoje, investic, podpory aktivit všeho druhu i změnách v provozních záležitostech města.

V průběhu zpracování byly postupně všechny části dokumentu podrobně projednávány a připomínkovány členy jmenované Pracovní skupiny, zpracovatel úzce spolupracoval rovněž s příslušnými pracovníky Městského úřadu a městských organizací. Uskutečnilo se celkem šest jednání Pracovní skupiny (k tomu je nutné připočítat také připomínkování jednotlivých kapitol PRMCh prostřednictvím elektronické pošty). Veřejnost byla o průběhu zpracování informována na speciálně vytvořené stránce městského webu, na stránkách Chrastavských listů, proběhl také večer se starostou na téma zpracování Programu rozvoje města. Součástí zveřejnění bylo rovněž dotazníkové šetření, které se uskutečnilo v červnu a červenci a kterého se zúčastnilo 132 občanů města Chrastavy.

Po zpracování závěrečných připomínek členů Pracovní skupiny bylo doplněno závěrečné doporučení pro využití a sledování plnění Programu rozvoje města a celkový materiál byl předložen k projednání v orgánech Města.

Zpracovatelé děkují všem, kteří se aktivně podíleli na vytvoření a projednání Programu rozvoje města Chrastava za jejich snahu přispět ke vzniku dobře využitelného strategického dokumentu.